

2010-0052

[illegible]

Printimise kuupäev **23.03.2012**
Koostatud: **Raul Vibo, Liisi Ventsel, Kersti Ritsberg, Mall Metsal, Kadi Tuul, Mildred Liinat**
Kontrollitud: **Merle Pabbo, Matti Kautto**
Kooskõlastatud: **Eeri Tammik**

Projekti nr 2010-0052

Ramboll Eesti AS
Laki 34
12915 Tallinn
T +372 664 5808
F +372 664 5818
www.ramboll.ee

Positium LBS OÜ
Õpetaja 9
51003 Tartu
T +372 734 1144
www.positium.ee

SISUKORD

I TEKSTILINE OSA

SISSEJUHATUS.....	5
1. TEEMAPLANEERINGU KOOSTAMISE ALUSED JA EESMÄRK.....	7
1.1. Teemaplaneeringu koostamise alused.....	7
1.2. Teemaplaneeringu koostamise eesmärk.....	8
2. OLEMASOLEVA OLUKORRA ANALÜÜS.....	10
2.1. Planeeringuala arengutendentsid	10
2.2. Probleemanalüüs	10
2.3. Ruumilise arengu tasakaalustatud eesmärgid.....	12
2.4. Ülevaade teostatud uuringutest ja järeldused	13
3. TEEMAPLANEERINGU LAHENDUSED.....	15
3.1. Ruumilise arengu põhimõtted.....	15
3.2. Asustusstruktuur	15
3.2.1. Asustuse planeerimise ühtsed alused	15
3.2.2. Eelisarendatavad alad	16
3.3. Sotsiaalne infrastruktuur.....	18
3.3.1. Haridusvõrgustik	18
3.3.2. Kultuuri- ja spordiehitised	21
3.3.3. Tervishoiuasutused ja sotsiaalhoolekanne	23
3.3.4. Äri- ja teenindusettevõtted.....	24
3.4. Liiklussüsteem.....	25
3.4.1. Liikumisviisi valik.....	25
3.4.2. Teedevõrk	26
3.4.3. Ühistransport.....	27
3.4.4. Jalg- ja jalgrattaliiklus	28
3.4.5. Raudteetransport	34
3.4.6. Lennujaam	34
3.4.7. Veeteed	35
3.5. Puhke- ja haljasalade süsteem.....	35
3.5.1. Puhkealade kättesaadavus ja piisavus.....	36
3.5.2. Roheline võrgustik	40
3.5.3. Turism ja puhkemajandus.....	42
3.6. Tehnovõrgud.....	45
3.6.1. Veevarustus	45
3.6.2. Kanalisatsioon.....	46
3.6.3. Elektrivarustus.....	47
3.6.4. Sidevarustus.....	48
3.6.5. Soojusvarustus	48
3.6.6. Gaasivarustus.....	48
3.7. Maa- ja veealade kasutamise täpsustamine.....	49
3.8. Jäätmemajandus	52
3.9. Piirangud.....	52
4. SÄÄSTVA JA TASAKAALUSTATUD RUUMILISE ARENGU TINGIMUSED	54
5. TEEMAPLANEERINGU RAKENDAMINE.....	56
5.1. Planeeringute koostamise vajadus	56
5.2. Koostöövõimalused	57

6. KASUTATUD KIRJANDUS 59

II LISAD

Lisa 1 Strateegiline maakasutuskaart

Lisa 2 Rail Baltica teostatavus-tasuvusanalüüsiga kavandatud trassivariant, AECOM Limited

Lisa 3 Lähipuhkealade nimekiri

III JOONISED

Joonis 1, Koondkaart, M 1:50 000

Joonis 1a, Pärnu linna põhijoonis, M 1:10 000

Joonis 1b, Audru valla põhijoonis, M 1:10 000

Joonis 1c, Sauga valla põhijoonis, M 1:10 000

Joonis 1d, Sindi linna põhijoonis, M 1:10 000

Joonis 1e, Paikuse valla põhijoonis, M 1:10 000

Joonis 1f, Tahkuranna valla põhijoonis, M 1:10 000

Joonis 2, Tehnovõrkude koondkaart, M 1:25 000

IV MENETLUSDOKUMENDID

V KOOSKÕLASTUSED

I TEKSTILINE OSA

SISSEJUHATUS

Pärnu linna ja lähiümbruse võrgustikke siduva teemaplaneeringu eemärk on Pärnu linnast ja selle lähiümbruse omavalitsustest koosneva regiooni ruumiliseks arenguks vajalike ühtsete põhimõtete kujundamine. Käsitletav planeeringuala hõlmab Pärnu linna, Sindi linna, Audru valla, Sauga valla, Paikuse valla ja Tahkuranna valla haldusterritooriumeid. Teemaplaneering on algatatud eraldi igas omavalitsuses ajavahemikul 27. augustist–25. septembrini 2009. a, kuid on käsitletav ühe planeeringuna. Käesolev teemaplaneering täpsustab ja täiendab kehtivaid üldplaneeringuid, sidudes koostatud üldplaneeringud ühtseks tervikuks, luues seeläbi tingimused omavalitsuste piire ületavate võrgustike toimimiseks ja asustuse koordineeritud arenguks. Teemaplaneering sisaldab planeeringuala ruumilise arenguprobleemi kaardistusele tuginevaid ruumilise arengu eesmärgi ning planeeringulahenduste kirjeldusi ja põhjendusi, mis väljendavad planeeringuala omavalitsuste ühiseid huve ja kokkuleppeid seatud eesmärkide saavutamiseks. Teemaplaneering on koos kehtivate üldplaneeringutega aluseks detailplaneeringute koostamisele detailplaneeringu koostamise kohustusega aladel ja juhtudel, maakorraldusele ja projekteerimistingimuste väljaandmisele väljaspool detailplaneeringu koostamise kohustusega alasid, erinevate valdkondade arengukavade väljatöötamisel ning planeeringus käsitlemist leidnud valdkondade arendamisel planeeringualal.

Käesolev teemaplaneering koosneb tekstilisest osast ning joonistest. Tekstiline osa sisaldab analüüsi olemasoleva olukorra kohta planeeringualal, ülevaadet planeeringu koostamise käigus teostatud uuringutest ning lahendusettepanekuid. Teemaplaneeringus käsitletud võrgustikke ja lahendusettepanekuid nende arenguks on kujutatud põhi- ja tehnovõrkude joonistel. Teemaplaneeringu juurde kuulub ühtne koondkaart ning eraldi põhi- ja tehnovõrkude kaardid iga planeeringualal asuva omavalitsuse kohta.

Käesolevas teemaplaneeringus käsitletakse *Pärnu linna ja lähiümbruse võrgustikke siduva teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise* (KSH) tulemusi ja ettepanekuid.

Teemaplaneeringu koostamise käigus on toimunud seminarid eesmärkide täpsustamiseks (11.06. ja 01.07.2010) ning ühised töökoosolekud omavalitsustes lahenduste väljatöötamiseks (05.-06.10.2010, 13. ja 21.10.2010 ning 08.11.2010).

Teemaplaneering valmib Pärnumaa Omavalitsuste Liidu tellimusel, planeeringuala omavalitsuste ning konsultandi vahelises koostöös.

Planeeringu koostamist konsulteerib Ramboll Eesti AS (edaspidi konsultandi) poolne töögrupp:

Matti Kautto	Ramboll Finland OY, projektijuht, planeerimiseksper
Raul Vibo	Ramboll Eesti AS, projekti koordinaator, transpordieksper
Liisi Ventsel	Ramboll Eesti AS, projekti assistent, planeeri
Mildred Liinat	Ramboll Eesti AS, planeerimiseksper, arhitekt
Kersti Ritsberg	Ramboll Eesti AS, (hüdro-) geoloogia konsultant
Mall Metsal	Ramboll Eesti AS, keskkonnainsener
Merje Lesta	Ramboll Eesti AS, GIS spetsialist
Merle Pabbo	Ramboll Eesti AS, kvaliteedijuht
Kadi Tuul	Ramboll Eesti AS, maastiku- ja rohealade ekspert

Omavalitsuste poolt koordineerivad koostööd:

Kaido Koppel	Pärnu Linnavalitsus, planeerimisosakonna juhataja
Priit Annus	Audru Vallavalitsus, keskkonna- ja maanõunik
Janne Soosalu	Sauga Vallavalitsus, tehnik
Vallo Vaargas	Sindi Linnavalitsus, ehitusinsener

Kadri Karjus Paikuse Vallavalitsus, vallaarhitekt
Maia-Liisa Kasvandik Tahkuranna Vallavalitsus, planeerimisnõunik

Planeeringu koostamisse on kaasatud vajadusel teisi omavalitsuse ametnikke, spetsialiste ja omavalitsuste volikogude liikmeid ning volikogude juures tegutsevate komisjonide liikmeid.

1. TEEMAPLANEERINGU KOOSTAMISE ALUSED JA EESMÄRK

1.1. Teemaplaneeringu koostamise alused

- Pärnu linna ja lähiümbruse võrgustikke siduva teemaplaneeringu ja selle keskkonnamõtjude strateegilise hindamise algatamine, Tahkuranna Vallavolikogu otsus nr 45 (27.08.2009);
- Pärnu linna ja lähiümbruse võrgustikke siduva teemaplaneeringu ja selle keskkonnamõtjude strateegilise hindamise algatamine, Sindi Linnavalitsuse otsus nr 25 (10.09.2009);
- Pärnu linna ja lähiümbruse võrgustikke siduva teemaplaneeringu ja selle keskkonnamõtjude strateegilise hindamise algatamine, Audru Vallavolikogu otsus nr 64 (10.09.2009);
- Pärnu linna ja lähiümbruse võrgustikke siduva teemaplaneeringu keskkonnamõtju strateegilise hindamise algatamine, Audru Linnavalitsuse otsus nr 353 (17.09.2009);
- Pärnu linna ja lähiümbruse võrgustikke siduva teemaplaneeringu koostamise algatamine, selle lähteseisukohtade kinnitamine ning teemaplaneeringu keskkonnamõtju strateegilise hindamise algatamine, Pärnu Linnavalikogu otsus nr 64 (17.09.2009);
- Pärnu linna ja lähiümbruse võrgustikke siduva teemaplaneeringu ja selle keskkonnamõtjude strateegilise hindamise algatamine, Paikuse Vallavolikogu otsus nr 41 (21.09.2009);
- Pärnu linna ja lähiümbruse võrgustikke siduva teemaplaneeringu ja selle keskkonnamõtjude strateegilise hindamise algatamine, Sauga Vallavolikogu otsus nr 44 (25.09.2009);
- Lähteülesanne Pärnu linna ja lähiümbruse võrgustikke siduva teemaplaneeringu koostamiseks, selle keskkonnamõtju hindamiseks ja vajalike uuringute läbiviimiseks, Hankedokumendid, lisa 3 (25.03.2010);
- Pärnu linna ja lähiümbruse võrgustikke siduva teemaplaneeringu koostamine, riigihange (26.03.2010).

Teemaplaneeringu lähtematerjalina on kasutatud järgnevaid dokumente:

Kehtivad üldplaneeringud:

- Pärnu linna üldplaneering (kehtestatud 20.09.2001);
- Sindi linna üldplaneering (kehtestatud 13.10.2005);
- Audru valla üldplaneering (kehtestatud 13.05.2010, määrus nr 19);
- Paikuse valla üldplaneering (kehtestatud 15.06.2009, määrus nr 8);
- Paikuse valla Silla küla osaüldplaneering, kehtestatud 17.09.2007, otsus nr 34);
- Sauga valla üldplaneering (kehtestatud 12.09.1997);
- Sauga valla üldplaneering Tammiste küla osas (kehtestatud 27.03.2009, määrus nr 15);
- Tahkuranna valla üldplaneering (kehtestatud 30.01.1999).

Koostamisel olevad planeeringud:

- Pärnu linna üldplaneering (algatatud 21.12.2007, otsus nr 60);
- Sauga valla üldplaneering (algatatud 23.02.2007, otsus nr 46);
- Tahkuranna valla üldplaneering (algatatud 31.01.2007, otsus nr 3);
- Pärnu maakonnaplaneeringu teemaplaneering „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn-Pärnu-Ikla (Via Baltica) trassi asukoha valik km 92,0-170,0" (algatatud Pärnu maavanema 27.02.2009 korraldusega nr 32);

- Pärnu maakonna planeeringu tuuleenergeetika teemaplaneering (algatatud Pärnu Maavanema 18.09.2009 korraldusega nr 109);
- Üleriigiline planeering Eesti 2030+ (algatatud Vabariigi Valitsuse 04.02.2010 korraldusega nr 32);
- Pärnu rohestruktuuride teemaplaneering (algatatud Pärnu Linnavolikogu 15.05.2003 otsusega nr 50, lähteülesanne pikendatud Pärnu Linnavolikogu 21.04.2005 otsusega nr 37.)

Kehtivad maakonna- ja teemaplaneeringud:

- Pärnu maakonna planeering (kehtestatud Pärnu maavanema 21.12.1998 korraldusega nr 164);
- Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused (kehtestatud Pärnu maavanema 20.05.2003 korraldusega nr 80);
- Maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2008-2015 (kehtestatud Pärnu maavanema 9.10.2008 korraldusega nr 112);

Kehtiv üleriigiline planeering

Üleriigiline planeering 2010 (heaks kiidetud Vabariigi Valitsuse 19.09.2000 korraldusega nr 770-k);

Arengukavad ja uuringud:

- Maalihked Pärnu maakonnas, V. Kalm, T. Hang, A. Rosentau, P. Talviste ja M. Kohv, 2002;
- Tervisele ohutu joogiveeallika valik Pärnu maakonna Are, Audru, Halinga, Kaisma, Koonga, Lavassaare, Tori ja Tõstamaa valla asulates, Eesti Geoloogiakeskus, 2003;
- Transpordi arengukava 2006-2013, Riigikogu 24.01.2007 otsus;
- Eesti edu 2014, Vabariigi Valitsuse strateegiadokument;
- Kohalike omavalitsuste arengukavad;
- Pärnumaa arengukavad (valdkondlikud arengukavad);
- Pärnumaa puhke- ja turismimajanduse arengustrateegia 2009-2013;
- Pärnumaa arengustrateegia 2030+ (kinnitatud Pärnumaa maakogus 29.10.2010).

Muud kavad ja analüüsid:

- Jalgrattateede võrgustiku "Pärnumaa VELO" väljaarendamise kava 2009. Tellija Pärnumaa Omavalitsuste Liit, koostaja Advisio OÜ;
- Pärnu lennujaama arendus. Analüüs, 2009. Tellijad: Pärnumaa Omavalitsuste Liidu, Pärnu Maavalitsuse, Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskuse ning huvitatud ettevõtted. Koostajad Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži, Pärnu lennujaama, Eesti Lennuakadeemia ja Sihtasutus Pärnumaa Turism poolt;
- Detailplaneeringute koostamise korraldus valdades ja linnades, Riigikontrolli aruanne, 15.05.2009;
- Pärnu maakonna koolivõrgu analüüs ja lähtekohad selle arendamiseks, T. Annus, P. Laanoja, K. Vaher, 2010;
- Suur-Pärnu turismihtkoha väljaarendamise kava, TÜ Pärnu Kolledž, 2010.

1.2. Teemaplaneeringu koostamise eesmärk

Pärnu linn ja selle lähiala on Pärnumaa regiooni arengumootoriks, olles kõrgeima tegevusaktiivsuse ja elanike kontsentratsiooniga piirkond. Arengu tulemusel on toimunud valginnastumise protsess, mis on kohalike omavalitsuste haldusterritooriumi piiride ülene. Elanike igapäevane tegevus ning järjest kasvav mobiilsus on muutnud Pärnu linna lähipiirkonna

omavalitsused omavahel funktsionaalselt tihedalt seotuks. Omavalitsuste omavahelise tiheda seotuse tõttu on vajalik leppida kokku Pärnu linna lähipiirkonna arenguvajadustes, vaadeldes piirkonda kui tervikut, ning leida ühtsed lahendused piirkonna kui terviku tasakaalustatud ja efektiivseks arenguks.

Teemaplaneeringu eesmärk on seada tingimused omavalitsuste piire ületavate võrgustike ja asustuse koordineeritud arenguks, täpsustades ja täiendades kehtivaid üldplaneeringuid. Võrgustike koordineeritud arendamine võimaldab omavalitsustel senisest paremini suunata asustuse arengut arvestades keskkonnanõuete täitmist ja asustuse arengu omavahelisi seoseid. Teemaplaneeringu eesmärki on täpsustatud probleemanalüüsiga (vt p. 2.2).

Käesolev teemaplaneering keskendub teemaplaneeringu lähteülesandes (edaspidi LÜ) ja planeerimiseaduse (edaspidi PlanS) §8 lg 3 sätestatud ülesannete täitmisele järgnevalt:

- valla või linna ruumilise arengu põhimõtete kujundamine (PlanS §8 lg 3 p. 1, LÜ p. 5.2.1);
- maa- ja veealadele üldiste kasutamise- ja ehitustingimuste, sealhulgas maakasutuse juhtotstarbe ning vajaduse korral hoonestuse kõrguspiirangu ja muude tingimuste määramine (PlanS §8 lg 3 p. 3, LÜ 5.2.1, 5.2.5, 5.2.7);
- roheline võrgustiku toimimist tagavate tingimuste seadmine (PlanS §8 lg 3 p. 7, LÜ 5.2.2);
- teede ja tänavate, raudteede, sadamate ja lennuväljade asukoha ning liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine (PlanS §8 lg 3 p. 8, LÜ 5.2.8);
- vajaduse korral eraõigusliku isiku maal asuva tee avalikult kasutatavaks teeks määramine teeseaduses sätestatud korras (PlanS §8 lg 3 p. 9, LÜ 5.2.8);
- põhiliste tehnovõrkude trasside ja tehnorajatiste ning olemasolevate maaparandussüsteemide toimimist tagavate meetmete määramine (PlanS §8 lg 3 p. 10, LÜ 5.2.6);
- puhke- ja virgestusalade määramine (PlanS §8 lg 3 p. 11, LÜ 5.2.3, 5.2.4);
- muude seadustest ja teistest õigusaktidest tulenevate maakasutus- ja ehitustingimuste arvestamine planeeringus (PlanS §8 lg 3 p.17, LÜ 5.2.9).

PlanS §8 lg 3 p. 2 ülesannet (*kavandatava ruumilise arenguga kaasneda võivate majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste mõjude ning looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamine ning selle alusel säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste seadmine*) käsitletakse keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) koosseisus.

2. OLEMASOLEVA OLUKORRA ANALÜÜS

Planeeringuala hõlmab kahte linna (Pärnu, Sindi) ning nelja valda (Audru, Sauga, Paikuse ja Tahkuranna). Planeeringuala jaguneb 14 kandiks¹ ning 53 asustusüksuseks. Kogu planeeringualal elab rahvastikuregistri 2010. a andmetel 63 272 inimest, kellest 69% (43 592) elab Pärnu linnas. Järgnevad suurema rahvaarvuga omavalitsuste keskused on Sindi linn (4248), Paikuse alevik (2609), Audru alevik (1540) ja Sauga alevik (1239). Tahkuranna keskuseks oleva Uulu küla elanike arv on 550 inimest.

2.1. Planeeringuala arengutendentsid

Viimasel aastakümnel on Pärnu linna lähiümbruses toimunud aktiivne valglinnastumise protsess, mille tulemusel on kahanenud elanike arv Pärnus ja Sindis ning kasvanud lähivaldade elanike arv. Kõige enam on valglinnastumise protsess tuntav Audru, Sauga, Paikuse ja Tahkuranna valdade linnalähedastes asustusüksustes. Märkimisväärselt on aastatel 2006-2010 kasvanud elanike arv Sauga vallas Tammiste külas (54%, 1011 elanikuni), Audru aleviku ja Pärnu linna vahelisel alal Papsaare külas (40%, 865 elanikuni), Paikuse vallas Silla külas (33%, 674 elanikuni). Mobiilpositsioneerimise meetodil² saadud uuringutulemuste järgi elab Tammiste külas 2009. a seisuga 33% rohkem inimesi (1277 elanikku) kui rahvastikuregistri andmetel (961 elanikku). Vähemal määral on nähtav sama tendents ka teistes Pärnu linna lähedastes asustusüksustes, millest järeldub, et paljud uute elamupiirkondade elanikud ei ole end elukohajärgsesse omavalitsusse ümber registreerinud (1).

Uutesse elamupiirkondadesse asunud elanikud on aga jätkuvalt seotud Pärnu linnaga läbi töötamis-, õppimis- ja huvitegevusvõimaluste ning linnas pakutavate teenuste kasutamise, mistõttu on suurenenud pendelränne Pärnu linna ja linna lähedaste asustusüksuste vahel. Pendelrännet esineb väiksemas mahus ka Pärnu linna ja linnast väljas asuvate töökohtade vahel (Pärnust Sauga aleviku, Lemmetsa küla, Paikuse aleviku ja Sindi linna suunal). Pärnu linn ja lähiümbruse omavalitsused on piirkonna elanike valikute tõttu igapäevaselt omavahel funktsionaalselt tihedalt seotud.

Teemaplaneeringu koostamise ajal on kõigil planeeringuala omavalitsustel kehtivad üldplaneeringud. Koostamisel on uued üldplaneeringud Pärnu linnas, Sauga ja Tahkuranna valdades. Üldplaneeringute kehtestamise ning algatamise aegadest selgub, et planeeringuala omavalitsustes on üldplaneeringute koostamine toimunud väga erinevatel perioodidel. Omavalitsuste üldplaneeringute koostamise lähteotsustuste erinevuse (tingituna majanduslikust olukorrast, maaomanike huvidest, üldplaneeringu eesmärkidest vms) tõttu on üldplaneeringud keskendunud pigem konkreetse omavalitsuse kui Pärnu regiooni arengule tervikuna.

2.2. Probleemanalüüs

Teemaplaneeringu eesmärkide täpsustamiseks ning lahenduste leidmiseks planeeringualal esinevatele probleemidele viidi planeeringu koostamise lähtefaasis läbi probleemanalüüs POGSE³ meetodil. POGSE meetodika kohaselt on enne lahenduste pakkumist vajalik eristada probleemid, nende põhjused ja sõnastada lahendustele mõõdetavad eesmärgid. Lahendused omakorda

¹ kant- sotsiaalne ja kultuuriline asustuse alkoosus, millel on ühine "meie-tunne". Kant moodustub enamasti mitmest asulast (maakonna teemaplaneering "Maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2008-2015")

² Mobiilpositsioneerimine on mobiilside võrgu andmetel põhinev asukoha muutumise uurimise ja analüüsi meetod. Kasutatud on passiivse positsioneerimise (anonüümse) andmeid. Täpsemalt www.positium.ee

³ POGSE = Problem (probleem), Origin (põhjus), Goal (eesmärk), Solution (lahendus), Evaluation (hindamine)

peavad vastama eesmärgile ning eelistatud on lahendused, mis tegelevad põhjuse kõrvaldamisega, mitte probleemi leevendamisega. Samas peavad lahendused olema teostatavad.

Vastavalt metoodikale leiti valglinnastumisest tekkinud ja kohalike omavalitsuste vahelist koostööd puudutavad probleemid ning analüüsiti nende põhjuseid (käesolev p. 2.2). Järgmise etapina sõnastati ruumilise arengu tasakaalustatud eesmärgid, mis on planeeringu lahenduste väljatöötamise aluseks (vt p. 2.3).

Probleemanalüüsis osalesid kõikide omavalitsuste esindajad ning Pärnu Maavalitsus. Ühiselt määratleti olulisemad probleemid ning väljendati ootusi antud teemaplaneeringule.

Ühisarutelu käigus selgunud probleemistik:

- puudulik sotsiaalne ja tehniline infrastruktuur eelkõige uusasumites:
 - ühistransport ei jõua kõigi elu- ja töökohtadeni;
 - teenuste puudumine;
 - lasteaiakohtade puudus ja ülejääk;
- uusasumite kaootiline paiknemine, sidususe puudumine;
- Pärnu linnakeskuse hääbumine;
- põhitänavate ja ristmike ummistumine;
- kohalike omavalitsuste kulutused infrastruktuurile (kohustused) kasvavad kiiremini kui tulud;
- madalapalgaliste töökohtade suur osakaal;
- vajalikud on KOV-ide vahelised kokkulepped (koostöö) alljärgnevas:
 - ühistranspordisüsteemi arendamine, jalg- ja jalgrattateede võrgu rajamine;
 - tööstusalade, haridusasutuste, vee- ja kanalisatsioonisüsteemide paiknemine;
 - Pärnu jõe kallastade väljaehitamine, veetranspordi arendus;
 - piirialade infrastruktuuri arendus.

Arutelu ja analüüsi käigus määratleti probleemide põhjused, mis ilmnevad ja mille kõrvaldamine või leevendamine toimub erinevatel tasanditel - kõrgemal ja kohalikul tasandil. Alati on olemas põhjuseid, mida isiku või väiksema kogukonna tasandil ei saa muuta, kuid on võimalik mõjutada kohalikku või kõrgemat otsustustasandit tegelema põhjuste edasise analüüsiga ning leidma tulevikus probleemile efektiivne lahendus.

Kõrgema tasandi⁴ põhjustena (omavalitsuste pädevusest kõrgemal) nimetati:

- omavalitsuste tulubaas on ühekülgne ja ebaproportsionaalne (üksikisiku tulumaks, ressursimaks);
- omavalitsustel puudub või ei ole piisavalt maaressurssi, et planeerida ja suunata maakasutust ning tagada jätkusuutlikku ehitusvõimalust (4);
- kohaliku omavalitsuse korralduse seadus paneb KOV-idele kohustused, kuid ei anna piisavalt vahendeid;
- ühistranspordi rahastamine on killustatud (iga omavalitsus vastutab ühistranspordi eest oma haldusterritooriumi piires, rahastamine erinevatel tasanditel – riik, maakond, omavalitsus - ning omavahel sidustamata) ja puudulik (ühistransport tervikuna vajab alati doteerimist);
- puuduvad riigi tasandil pikaajalised strateegilised kavad, üleriigilist planeeringut Eesti 2030+ alles koostatakse.

⁴ Antud teemaplaneeringus on kõrgema tasandina käsitletud planeeringu koostamist korraldavast omavalitsusest kõrgemat tasandit ehk nii riiki, kui ka maakonda

Kohaliku tasandi põhjustena toodi välja:

- puudub aktsepteeritud omavalitsusülene koostööorganisatsioon, mis **otsustaks** piirkonna kohalike omavalitsuste pädevuses olevaid küsimusi terviklikult;
- omavalitsuste vaheline poliitiline konkurents - populistlikud otsused ebaefektiivsete investeeringute tegemiseks häälte korjamise eesmärgil;
- omavalitsustel ei ole iseseisva planeerimise jaoks piisavalt ressursi (raha ja spetsialiste);
- planeeringud lähtuvalt peamiselt eraalgatuslikust initsiatiivist ja lühiajalistest eesmärkidest (maa väärtustamine, spekulatsioon);
- detailplaneeringute otsused ei ole üldjuhul kaalutletud avalikest huvidest lähtuvalt ning on sageli üldplaneeringuid muutvad;
- ühistranspordi rahastamise killustatus.

Teemaplaneeringuga ei saa kõrvaldada kõrgema tasandi põhjuseid, seetõttu tuleb keskenduda kohaliku tasandi põhjustele, mille üle on kohalikud omavalitsused pädevad otsustama. Kõrgema tasandi põhjuste osas saab teha ettepanekuid ministeeriumitele seadusandluse ülevaatusteks.

Üheks võimaluseks piirkonna tervikliku juhtimise puhul on omavalitsuste liitumine (haldusreform), kuid sellel võivad olla ka negatiivsed mõjud (võimu kaugenemine, ääremaastumine). Alternatiiv haldusreformile on koostöö parendamine ning selgete ühiste otsustusmehhanismide loomine.

Koostöö eeldab ühiste eesmärkide ja põhimõtete kokkuleppimist ning nendest lähtuvate lahenduste väljatöötamist.

2.3. Ruumilise arengu tasakaalustatud eesmärgid

Teemaplaneeringu lahenduste väljatöötamise eelduseks on selgelt sõnastatud eesmärgid. Probleemanalüüsi aruteludel omavalitsustega sõnastati ruumilise arengu eesmärgid. Konsultant tasakaalustas need majandusliku, sotsiaalse ja looduskeskkonna põhiselt ehk ökosüsteemselt lähenedes⁵. Igat eesmärki on selgitatud täpsustavate märksõnadega. Paljud eesmärgid võtavad arvesse mitut aspekti. Eesmärkide juures on oluline nende mõõdetavus otseselt või stsenaariumite võrdluse kaudu. Iga eesmärk on lahti kirjutatud täpsustavate alameesmärkide kaudu.

Teemaplaneeringu tasakaalustatud eesmärgid on:

1) Sotsiaalsed (S):

S1- tarbija vajadustest lähtuva ühistranspordi liinivõrgu kujundamine- *mõistlik ajalis-ruumiline juurdepääs, konkurentsivõimeline ühenduskiirus, säästlikkus;*

S2- rahvatervise edendamine- *liikuva elustiili soodustamine/suurendamine, toitumisharjumuste parandamine, stressi vähendamine;*

S3- tasakaalustatud ja kestlik haridussüsteem- *kodulähedase alus-, alg- ja põhihariduse tagamine, kvaliteetse gümnaasiumihariduse tagamine, ühtse huviharidusvõrgustiku loomine.*

2) Sotsiaal-keskkondlikud (SK):

SK1- keskkonnasõbralik transport- *jalgratta kasutuse suurendamine, autostumise vähendamine, ühistranspordi kasutuse suurendamine;*

SK2- süsteemselt väljaarendatud puhkealade võrgustik- *elamualadelt puhkealadele juurdepääsu tagamine, kõigi puhkealade omavaheline seostamine;*

⁵ "Säästva arengu sõnaseletusi" Säästva Eesti Instituut, 2000

3) Keskkondlikud (K):

K1- kvaliteetse avaliku ruumiterviku arendamine- *tehiskeskkonna ja roheluse sünergia, rohkem puhast ruumi inimestele, interneti efektiivsem rakendamine avaliku ruumi osana;*

K2- maksimaalne rohekoridoride säilitamine- *rohekoridoride barjääriefekti kaotamine, rohekoridoride väärtustamine, sidumine puhkealadega.*

4) Majandus-keskkondlikud (MK):

MK1- ehitiste ja transpordi energiatõhususe suurendamine- *kohaliku ja taastuva energia osakaalu suurendamine, energianõudluse vähendamine;*

MK2- olemasoleva infrastruktuuri efektiivsem kasutamine- *maakasutuse parem sidumine olemasoleva (vähekasutatud) infrastruktuuriga, maakasutuse tihendamine;*

MK3- tasakaalustatud maakasutus- *multifunktsionaalsete ja eritüübiliste alade planeerimine, kaubanduse ja teeninduse sidumine elukohtadega, töökohtade sidumine elukohtadega.*

5) Majanduslikud (M):

M1- hea logistiline ühendus Eesti ja Euroopa keskustega- *aeg-ruumilise vahemaa vähendamine, multimodaalsete ühenduste arendamine;*

M2- Pärnu olulisuse tõstmine regiooni keskuseks- *investeeringute suurendamine, piirkonnasisese konkurentsi ohjamine, turismipotentsiaali suurendamine;*

M3- ühtne tööstussektorite valik ja arendamine- *ühiste ja üldiste huvide läbipaistvam kaalutlemine planeerimisel ja ehitamisel, tulude ja kulude tasakaalustamine omavalitsuse tasandil, tööstusalade suunamine.*

6) Sotsiaal-majanduslikud (SM):

SM1- inimeste väljarände peatamine- *tööhõive suurendamine, kohaliku tootmissektori arengut toetava kutse- ja kõrgharidusvõrgustiku arendamine;*

SM2- (uute) elamualade planeerimisel infrastruktuuri ja teenuste kättesaadavuse tagamine- *tehnilise infrastruktuuri tagamine, sotsiaalse infrastruktuuri tagamine;*

SM3- toimiv ja ohutu teedevõrk- *liikluses hukkunute ja vigastatute arvu vähendamine, hierarhiline ja maakasutusega seotud teedevõrk, ühistranspordi toetav teedevõrk.*

2.4. Ülevaade teostatud uuringutest ja järeldused

Teemaplaneeringu ruumilise arengu põhimõtete ja eesmärkide väljatöötamise aluseks koostati koostöös Positium LBS OÜ-ga vastavalt lähteülesandele valglinnastumise (1), avalike puhkealade (2) ning transpordiuuring (3). Uuringud annavad põhjaliku ülevaate planeeringualal toimunud muutustest ning arengusuundadest nii rahvastiku, maakasutuse kui ka transpordi valdkonnas. Järgnevalt on toodud lühiülevaade teostatud uuringutest ning uuringute ettepanekutest teemaplaneeringule, mis on detailsemalt lahti seletatud vastavas uuringus.

Valglinnastumise uuring

Uuringu käigus:

- kaardistati rahvastiku, infrastruktuuri, teenuste, töökohtade ja tööstusalade ning transpordivoogude ja -ühenduste hetkeolukorda;
- analüüsiti uusasumialade sidusust varasema asustuse ja keskustega ning võrreldi uusasumialade ja vanema asustuse infrastruktuuri, teenuste, töökohtade ja transpordi kättesaadavust;

- esitati soovitusel ja ettepanekud olemasoleva infrastruktuuri paremaks sidustamiseks, omavalitsuste vaheliseks koostööks piiriüleste objektide planeerimisel ning liikluse ja liikumise korraldamisel.

Valglinnastumise uuringu ettepanekud:

- käsitleda Pärnu linnaregiooni ühtse tervikuna;
- koordineerida planeeritud elamualade arendamist;
- paigutada teenuseid läbimõeldult;
- arvestada sesoonsete elukohavahetustega;
- arendada välja ühtne transpordisüsteem.

Avalike puhkealade uuring

Uuringu käigus:

- kaardistati olulise mõjuga avalike puhkealade olukorda Pärnu linna ja selle lähiümbruse omavalitsustes;
- hinnati puhkealade kättesaadavust, nende infrastruktuuri ja külastatavust;
- analüüsiti külastajate rahulolu ja vajadusi puhkealadel, arengupotentsiaale ning majanduslikke aspekte puhkealadel paiknevate töökohtade näol;
- esitati soovitusel ja ettepanekud teemaplaneeringu koostamiseks.

Avalike puhkealade uuringu ettepanekud:

- välja arendada puhkealade võrgustik;
- optimeerida puhkealade transporti;
- tagada puhkealadel parkimise korraldamine;
- arendada veetransporti;
- parandada puhkealadele suunavat tähistatust;
- parandada puhkealade hooldatust.

Transpordiuuring

Uuringu käigus:

- kaardistati maanteid ning olemasolevaid jalg- ja jalgrattateid, kirjeldati ühistranspordi kättesaadavust ja ühilduvust teiste transpordiliikidega, kirjeldati olemasolevat lennu-, laeva- ja rongiliiklust ning veekogudel liikumise võimalusi ning analüüsiti elanike igapäevast liikumist ja liiklusvooge maanteedel;
- analüüsiti jalg- ja jalgrattateede kasutamise ohutust, nende omavahelist sidusust ning määratleti põhimõttelised suunised jalg- ja jalgrattateede võrgustiku planeerimiseks
- hinnati ühistranspordi korraldamise mõttekust ning lennu-, rongi- ja laevaliikluse potentsiaali;
- esitati soovitusel ja ettepanekud liikluse ja liikumise paremaks korraldamiseks.

Transpordiuuringu ettepanekud:

- välja arendada sidus ja ohutu jalg- ja jalgrattateede võrgustik;
- välja arendada ühtne transpordisüsteem;
- luua ja parandada ühendusi regioonist väljaspool asuvate linnade ja asumitega;
- arendada sadamaid ja lennujaama.

Läbiviidud uuringute ja ühisarutelude tulemuste põhjal on välja töötatud teemaplaneeringu eesmärged täitvad lahendused.

3. TEEMAPLANEERINGU LAHENDUSED

3.1. Ruumilise arengu põhimõtted

Teemaplaneeringu lahendused toetuvad ruumilise arengu põhimõtetele, mis tulenevad teemaplaneeringule seatud ruumilise arengu tasakaalustatud eesmärkidest (vt p. 2.3).

Teemaplaneeringuala ruumilise arengu põhimõtted on:

- piirkonna arendamine toimub vastavalt käesolevas planeeringus kokkulepitud ruumilise arengu tasakaalustatud eesmärkidele;
- Pärnu linn ja selle lähiümbrus on omavahel tihedalt seotud ruumilise arengu piirkond;
- kvalitatiivne areng on eelistatud kvantitatiivsele.

Ruumilise arengu kavandamisel ja elluviimisel lähtutakse säästva arengu printsiipidest (vt ptk 4).

3.2. Asustusstruktuur

Teemaplaneering ei määra uusi elamu-, äri- ja tootmisalasid ega täpsusta üldplaneeringutega kavandatud tiheasustusala piire. Teemaplaneering seab üldpõhimõtted olemasoleva asustusstruktuuri suunamiseks ja tingimused maakasutuse arendamiseks. Seatud tingimused arvestavad viimasel aastakümnel toimunud muutusi asustusstruktuuris, kehtivates ja koostatavates üldplaneeringutes reserveeritud elamu-, äri- ja tootmisalade paiknemist ning olemasolevat ja planeeritavat infrastruktuuri. Järgnevalt on määratud ühtsed tingimused, mida tuleb järgida planeeringuala asustuse arendamisel.

3.2.1. Asustuse planeerimise ühtsed alused

Vastab eesmärgile: MK2, MK3, SM2

Asustuse planeerimine ja suunamine toimub läbi üldplaneeringute reserveeritud maakasutuse. Üldplaneeringutega reserveeritud maakasutuse arendamine peab toimuma etapiliselt, et vältida suurepindaliste ja sama juhtfunktsiooniga reservmaade killustatud ja maaüksusepõhist arendustegevust. Etapiline maakasutuse arendamine peab tagama nii tehnilise kui ka sotsiaalse infrastruktuuri olemasolu ning optimaalsel kogukulul põhinevate arenguotsuste elluviimise. Etapilise maakasutuse arengu suunamiseks on teemaplaneeringuga määratud üldpõhimõtted ning tingimused, millele eelisarendatav ala peab vastama. **Nimetatud tingimusi tuleb arvesse võtta detailplaneeringute algatamise, kehtestamise ja kehtetuks tunnistamise kaalutusotsustes**, projekteerimistingimuste väljastamisel ning erinevate strateegiliste dokumentide koostamisel.

Reservmaade killustatud arengu oht on Papsaare küla Audru vallas, Kilksama küla Sauga vallas, Seljametsa, Tammuru ja Põlendmaa külad Paikuse vallas ning Reiu küla Tahkurannas.

Maakasutuse etapilise arengu üldpõhimõtted:

- asustuse tihendamine linnades, kandi- ja omavalitsuste keskustes, üldplaneeringutega määratud kompaktse asutusega aladel;
- olemasolevate kasutusest väljas olevate hoonestatud alade (sh muinsuskaitsealused hooned) kasutusse võtmine ja vajadusel neile uue funktsiooni leidmine;
- olemasoleva asustuse, jaotus- ja juurdepääsutänavate, ühistranspordiliinide ja tehnovõrkude vahetus läheduses paiknevate alade eelisarendamine.

Lähtuvalt maakasutuse etapilise arengu üldpõhimõtetest on **strateegilisele maakasutuskaardile** (Lisa 1) kantud regiooni tähtsusega eelisarendatavad alad. Kaardil kujutatud arendusalade (sh olemasoleva kompaktse asustusega alade) tihendamine peab valdades toimuma vastavalt p.3.2.2 määratud tingimustele. Pärnu ja Sindi linna tuleb nii elamukui ka tootmismaa arendamisel käsitleda terviklikult eelisarendatavate aladena. Eelisarendatavad alad on määratud koostöös omavalitsustega ning määratud alasid tuleb planeeringuala omavalitsustega ühiselt üle vaadata soovituslikult iga 5 aasta tagant.

Valdades määratud eelisarendatava elamumaa ja tootmismaa arendamisel peavad olema täidetud p.3.2.2 seatud tingimused.

3.2.2. Eelisarendatavad alad

Eelisarendatav on käesoleva teemaplaneeringu mõistes ala, mille arendamine toetab nii piirkonna kui ka kogu regiooni arengut ning lähtub maakasutuse etapilise arengu üldpõhimõtetest.

Üldplaneeringuid ning teemaplaneeringut muutvaid detailplaneeringuid võib alata juhul, kui on täidetud tingimused eelisarendatava ala arendamiseks ning arendaja on valmis katma kulud, mis tekivad tingimuste täitmiseks.

Ärmaade arendamise põhimõtteid on käsitletud p. 3.3.4.

Eelisarendatava elamuala arendamise tingimused:

- liitumine ei nõua uute magistraalvõrgustike rajamist;
- arendusala piirneb olemasoleva samaväärse või suurema kompaktse asustusega;
- on tagatud nõuetekohane lähima bussipeatuse kaugus vastavalt paikkonna elanike arvule⁶;
- arenduse tõttu ei teki täiendavat ühistranspordivajadust;
- lähim avalik puhke- või haljasala asub valdades 1 km kaugusel;
- alale viib või seda läbib avalikult kasutatav kohalik tee või riigi kõrvalmaantee;
- on tagatud avalikud teenused (sh lasteaiakohad) ning nende kättesaadavus soovitatavalt mööda jalg- või jalgrattateed või kasutades ühistransporti;
- arendustegevus on planeeritud kogukulu ning tulu arvestades ning tekkivad täiendavad pikaajalised kohustused kohaliku omavalitsuse eelarvesse on kaetud tuludega KOV eelarvesse;
- on arvestatud ülejutusohuga või maalihkeohuga aladele määratud tingimustega (p.3.7).

Nimetatud tingimused ei kehti hajaasustuses üksiku elamu kavandamisel maatulundusmaale.

Rakendusjuhis: Kogukuluna tuleb arvestada vastava detailplaneeringu realiseerimisest tekkivaid otseseid ja kaudseid kulutusi nii detailplaneeringu ala sees kui ka väljaspool seda kaasnevale sotsiaalsele (ühistransport, haridusvõrgustik jms) ja tehnilisele infrastruktuurile (ühendusteade ehitamine ja rekonstrueerimine, tehnovõrgud). Otseste ja kaudsete tuludena arvestatakse detailplaneeringu rakendamise tulemusena laekuvaid täiendavaid makse (uute töökohtade loomine), kuid mitte sihtkohta muutvaid makse (liikumist ühe omavalitsuse eelarvest teise). Detailplaneeringule koostatakse tulu-kulu analüüs, kust peab selguma planeeringu realiseerimise tulukus kohaliku omavalitsuse jaoks mõistliku arvestusperioodi jooksul. Juhul kui tulud ei ületa kulutusi, tuleb planeeringu kehtestamisest loobuda või leida kahjumi katmiseks eelarveväliseid vahendeid (nt finantseerimine huvitatud isiku poolt).

Tulu-kulu analüüsi meetodika tuleb välja töötada koostöös planeeringuala omavalitsustega. Kogukulu ning tulu arvestamise tingimust tuleb rakendada pärast vastavate meetodikate ning mudelite väljatöötamist.

⁶ Ühistranspordiseadus, Riigikogu poolt vastu võetud 26.01.2000.

Eelisarendatavad elamualad omavalitsustes

Lisaks Pärnu ja Sindi linnadele ning strateegilisel maakasutuskaardil kujutatud olemasoleva kompaktse asustusega aladele on valdades järgnevad eelisarendatavad elamualad (vt kaarti Lisa 1):

Audru vald

- Audru aleviku lähiala (sh rebasefarmi ala);
- Papsaare küla Pärnu linna poolne ala.

Sauga vald

- Tammiste küla.

Paikuse vald

- Silla küla;
- Seljametsa küla.

Tahkuranna vald

- Uulu küla ning selle lähiümbrus Laadi ja Lepakülas.

Eelisarendatava tootmismaa arendamise tingimused:

- liitumine ei nõua uute magistraalvõrgustike rajamist;
- asub olemasoleva äri- või tootmisala läheduses või väljakujunenud äri- või tootmispiirkonnas;
- alale viib või seda läbib avalikult kasutatav tee⁷ ning jalg- ja jalgrattatee;
- lisanduvad liiklusvood ei läbi elamualasid;
- tagatud peab olema 50 m puhverala elamu- ja tootmismaade vahel;
- on tagatud ühistranspordiühendused ning arenduse tõttu ei teki täiendavat ühistranspordivajadust.

Planeeringuala tootmisalade areng on koondunud Pärnu linnas Rääma linnaosa Niidu ettevõtluspiirkonda ja Ülejõe linnaosa Loode-Pärnu ettevõtluspiirkonda, Audru vallas Audru ringraja piirkonda ning Lemmetsa külla, Sauga vallas Sauga alevikku. Tegu on Pärnu regioonis oluliste tootmispiirkonnaga, mille arengut toetab riigimaantee ja lennujaama lähedus ning hea ühendus sadamaga. Nimetatud tootmisalad on teemaplaneeringuga seatud eelisarendatavateks, kuna nende arendamine mõjutab kogu regiooni tootmissektori arengut. Sindi, Paikuse ja Tahkuranna arengut toetavateks eelisarendatavateks tootmisaladeks on määratud asustusüksuse keskustes paiknevad tootmisalad.

Eelisarendatavad tootmisalad omavalitsustes

Lisaks Pärnu ja Sindi linnadele ning strateegilisel maakasutuskaardil kujutatud olemasoleva kompaktse asustusega aladele on valdades järgnevad eelisarendatavad tootmisalad (vt kaarti Lisa 1):

Audru vald

- Papsaare külas Audru ringraja lähiala;
- Papsaare külas Kaubasadama tee läänepoolne ala;
- Lemmetsa külas Sauga-Jõõpre kõrvalmaantee lähiala.

Sauga vald

- Eametsa külas lennujaama lähiala Pärnu linna piiril;
- Kilksama külas Jänesselja-Urge ning Uduvere-Suigu-Nurme kõrvalmaantee vaheline ala.

⁷ Teeseadus §4

Tahkuranna vald

- Uulu küla.

3.3. Sotsiaalne infrastruktuur

Sotsiaalse infrastruktuuri valdkonnas käsitleb käesolev teemaplaneering haridusasutuste, kultuuri- ja spordiehitiste, tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande- ning äri- ja teenindusettevõtete paiknemist ja teenuste kättesaadavuse parandamist. Nimetatud teenuste olemasolu ja kvaliteet on inimesi Pärnu regioonis siduvateks faktoriteks, andes võimaluse pakkuda kvaliteetset haridust ning tagada piisav tööjõuressurss ja sisend investeeringuteks. Väga lühikesel ajaperioodil toimunud valglinnastumisega ei ole omavalitsused jõudnud sammu pidada sotsiaalsete ja avalike teenuste kättesaadavuse tagamisel. Valglinnastumine on oma mõju avaldanud ka linnade ja vallakeskuste ärimaastikule, kus valdav osa kaubandusest on kujundatud lähtuvalt autoga tarbijast ning seetõttu koondatud peatänavate ja liiklussõlmede lähedusse. Selle tulemusena on linnakeskused hääbumas (eriti tuntav on see Pärnus Rüütli tänava piirkonnas).

Järgnevalt on esitatud ettepanekud kestliku sotsiaalse infrastruktuuri arendamiseks planeeringualal. Kõigile sotsiaalse infrastruktuuri objektide kättesaadavuse parandamiseks on seatud järgmised üldtingimused:

- tagada juurdepääs mööda jalg- ja jalgrattateid lähematelt elamualadelt, ühistranspordipeatustest ja parklastest;
- tagada ühistranspordiühendused vastavalt kasutajate vajadusele;
- tagada piisavad parkimisvõimalused.

3.3.1. Haridusvõrgustik

Teemaplaneeringu lahendused käsitlevad uute lasteaedade rajamise vajadust, täpsustades üldplaneeringutega reserveeritud maakasutuse juhtfunktsiooni kasutusotstarvet ning tehes ettepanekuid läbi detailplaneeringute koostamise vastavate maa-alade leidmiseks. Teemaplaneering teeb ettepanekuid haridusasutuste kättesaadavuse parandamiseks ning koolivõrgu optimeerimiseks.

Planeeritud uued lasteaiad

Vastab eesmärgile: S3

Kuigi planeering ei prognoosi rahvaarvu kasvu piirkonnas, on vajadus rajada uusi lasteaedu järgnevatel põhjustel:

- olemasolevad lastaiad on amortiseerunud ja nende kapitaalne remontimine võib olla kallim, kui uute nõuetele vastavate hoonete ehitamine;
- olemasolevad lasteaiaid ei paikne uute elamualade läheduses;
- tulenevalt EL direktiividest tuleb lastele tagada rohkem ruumi ning avalike hoonete energiatõhusust tuleb oluliselt parandada.

Lasteaedadele reserveeritavate maa-alade planeerimisel on lähtutud põhimõttest tagada kodulähedane alghariduse kättesaadavus. Nimetatud põhimõtet tuleb järgida eelkõige üldplaneeringutes reserveeritud elamumaade arendamisel.

Pärnu linnas on lisaks kehtivas üldplaneeringus reserveeritud koolieelsete lasteasutuste maadele täpsustatud teemaplaneeringuga lasteaedade paiknemist vastavalt kehtivatele detailplaneeringutele ning teeb detailplaneeringu koostamise ettepanekud uute lasteaedade rajamiseks järgnevalt:

- Mihkli tn 2a - kehtiv Mihkli tn 2a kinnistu detailplaneering, mille alusel on ette nähtud uus lasteaed Pärnu Toimetulekukooliga samas hoones tegutsevale Pillerpalli lasteaiale;

- Junga tn 2 - kehtiv AS Maseko territooriumi detailplaneering, millega on reserveeritud maa-ala lasteaiale;
- Rannametsa tee 9 - kehtiv Merimetsa tn, Laane tn, Rannametsa tee ja Kalevi pst vahelise maa-ala detailplaneering, millega on reserveeritud maa-ala lasteaiale;
- Rääma pargi kvartal - soovitav koostada detailplaneering Männipargi lasteaiale uue asukoha leidmiseks Rääma Põhikooli läheduses, et oleks täidetud tervisekaitse nõudeid Raba tn autosilla valmimisel ja Raba tn liikluskoormuse suurenemisel;
- Raja tn 7- soovitav koostada detailplaneering lasteaja ehitamiseks üldplaneeringuga reserveeritud ühiskondlike ehituste maale.
- Rohu, Niidu, Oja tn ja Pikanõmme tee vaheline kvartal - soovitav koostada detailplaneering lasteaia ehitamiseks, kuna lähipiirkonnas on kehtestatud kortermajade ehitusõigusega detailplaneering (Niidu tn 1 maa-ala detailplaneering), mistõttu suureneb piirkonnas lasteaiakohtade vajadus. Nimetatud lasteaia asukoha ettepanekul muutub ebavajalikuks läheduses, Tähe tänaval, üldplaneeringuga reserveeritud koolieelsete lasteasutuste maa, mille uus juhtfunktsioon tuleb täpsustada detailplaneeringuga.

Audru vallas tekib pikemas perspektiivis vajadus täiendavate lasteaiakohtade järele Papsaare külas juhul, kui elanike arv piirkonnas kasvab piisavalt ning realiseeritakse üldplaneeringus reserveeritud elamumaade ehitusõigused.

Lasteaia vajadust saab leevendada olemasoleva lasteaia arendamisega või uue lasteaia ehitamisega. Selleks on soovitav kasutada üht järgnevatest lahendusettepanekutest:

- Papsaare lasteaia laiendamine, mis eeldab lasteaia kõrval asuva erakinnistu või selle osa ostmist, tehes koostööd Pärnu linnaga. Uute lasteaiakohtade loomisel arvestada Vana-Pärnu linnaosa lastega;
- ehitada uus lasteaed T60 maanteest lõunasse jääva maa-ala Valgeranna tee ja Elu tee ristmiku lähedusse. Nimetatud asukoha ettepanekuga on tagatud liiklusohutus ja mugavam juurdepääs lasteaiale eelisarendatavatelt elamualadelt. Täpsema asukoha leidmiseks tuleb koostada üldplaneeringut muutev detailplaneering.

Sauga vallas on lasteaiakohad tagatud. Jänesselja lasteaiakohtade nõudlust vähendab tõenäoliselt Tammise külas valmiv lasteaed. Nõudluse suurenemisel on soovitav laiendada Jänesselja lasteaeda. Urge küla lastel on võimalus käia Tammiste lasteaias.

Sindi linna lasteaiakohtade nõudluse leevendamiseks on soovitav:

- kaaluda vanemate rühmade ümberasumist Sindi Gümnaasiumi ruumidesse;
- leida sobiv hoone ja rekonstrueerida lasteaiaks;
- ehitada uus lasteaed, tehes koostööd Paikuse vallaga võimalusel ühise lasteaia rajamiseks Paikuse alevikku (Keraamika tn 8 maa-alale).

Paikuse valla lasteaiakohtade nõudluse leevendamiseks on soovitav:

- laiendada Seljametsa Lasteaed-Algkooli;
- ehitada uus lasteaed Paikuse valla üldplaneeringuga reserveeritud maa-alale Keraamika tn 8, tehes koostööd Sindi linnaga;

Tahkuranna vallas on suurenenud nõudlus Uulu lasteaia kohtadele. Lasteaiakohtade nõudluse leevendamiseks on soovitav:

- rajada uus lasteaed kasvava elanikkonnaga Reiu külla⁸, üldplaneeringuga ette nähtud üldkasutatava hoonereservmaale Silla tee lähialas;
- laiendada Uulu lasteaeda;

⁸ Teemaplaneering „Maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2008-2015“

Planeeritud uued juurdepääsud koolideleVastab eesmärgile: S3

Seoses õpilaste arvu vähenemisega on hariduse kvaliteedi tagamiseks vajalik tegeleda koolivõrgu optimeerimisega. Teemaplaneering "Maakonna sotsiaalne infrastruktuur 2008-2015" toob välja õpilaste arvu vähenemisel ühe ohuna Audrus ja Sindis gümnaasiumiastme kadumise. Valminud on analüüs Pärnu maakonna koolivõrgu arendamiseks (15), mille alusel on koolivõrgu optimeerimisel oluline silmas pidada muuhulgas hariduse kättesaadavust ja koolitee turvalisust.

Hariduse kvaliteedi tagab optimaalne õpilaste arv õppeasutuses ning õpetajate väga hea ettevalmistuse tase. Teemaplaneeringu kontekstis saab koolivõrgu optimeerimist käsitleda asustuse arengu suunamisena olemasoleva koolivõrgu ümber, ohutu koolitee planeerimise ning koostöövõimalustena koolide ja omavalitsuste vahel.

Audru Keskool paikneb õpilaste elukohti ning lastevanemate kodu-töö liikumistrajektoori arvestades logistiliselt ebasoodsas kohas. Esineb tendents õpilaste arvu vähenemisele. Optimaalse õpilaste arvu tagamiseks:

- kaaluda keskkooli ümberstruktüreerimist põhikooliks ning viia see **Jõõpre Põhikooliga** ühtse juhtimise alla, võimaldades gümnaasiumiõppe jätkamist Pärnu linnas;
- soodustada alevikus suvilate ning endise rebasefarmi alal elamuarendust, mis tagab piirkonnas kooliealiste laste arvu kasvu ning piisava õpilaste arvu koolis. Rebasefarmi ala arendamisel planeerida avalikult kasutatav tee ja arvestada perspektiivis koolibussi ringistamise võimalusega (vt p.3.4.2);
- luua elumupiirkondade arendamisel ühistranspordi ning jalg- ja jalgrattateede ühendused kooliga (Papsaare küla lastele tuleb tagada bussiühendus mööda Elu teed Audru koolini).

Sauga Põhikool on valla ainuke põhiharidust pakkuv haridusasutus, mis paikneb valla idapiiril ning mida eraldab peamistest elamualadest Sauga jõgi. Kooli ebasobivale asukohale viitab ka valglinnastumise uuringust tulenev fakt, et vaid 21% Sauga valla õpilastest käivad Sauga Põhikoolis. Sauga Põhikooli kestlikkuse säilitamiseks tuleb parandada kooli kättesaadavust järgmiste tegevustega:

- planeerida koolibussi marsruut läbi elumumaa reservaalade Jänesselja-Rintsu maantee kaudu;
- ehitada uus jalg- ja jalgratta sild Eametsa küla elamualade ja kooli vahele (arvestades maalihkeohust tulenevaid võimalusi);
- rajada jalg- ja jalgrattatee Nurme-Vana-Pärnu maanteele alates jalakäijate sildadest kuni koolini.

Koolivõrgu kättesaadavuse tagamiseks Sauga aleviku, Urge ja Tammiste külade õpilastele tuleb parendada ühistranspordiühendusi Pärnu ja Sindi linnadega. Teemaplaneering teeb ettepaneku luua ühistranspordi marsruut, mis kulgeb mööda T5 Pärnu-Rakvere-Sõmeru maanteed, läbides Urge ja Tammiste külasid, Pärnu ja Sindi linna ning Paikuse alevikku.

Sindi Gümnaasiumi juurdepääsetavuse parandamiseks elamualadelt rajada jalg- ja jalgrattateed Kesktänavale, Tööstuse tänavale ning Kalda tee. Laste ohutuse tagamiseks võimaldada koolile autoga ligipääs Tööstuse tänav kaudu ning rajada personalile ja külastajatele parkimiskohad Tööstuse tänavaga piirnevale kooli alale. Pärnu jõe planeeritud jalg ja jalgratta sild annab Sauga valla (Tammiste ja Urge küla) õpilastele võimaluse omandada haridust Sindi Gümnaasiumis.

Paikuse Põhikooli põhihariduse kvaliteedi ja optimaalse õpilaste arvu tagamiseks on teemaplaneeringuga planeeritud jalg ja jalgratta silla ühendus Sauga vallas Tammiste külaga. Sarnaselt Sindi linna planeeritud jalg- ja jalgratta sillale, pakub planeeritud lahendus valikuvõimalust Tammiste küla õpilastel omandada põhiharidust ka Paikuse Põhikoolis, mis on

külale lähim põhiharidust pakkuv kool. Paikuse vallas Seljametsa ja Silla küla õpilastele tuleb tagada ühistranspordiühendused ning rajada jalg- ja jalgrattatee koolini.

Tahkuranna vallas tuleb **Uulu Põhikooli** kättesaadavuse parandamiseks rajada üldplaneeringuga kavandatud jalakäijate sillad Uulu ja Laadi küla elamumaade vahele ning lisaks korraldada ühistransport Karjamõisa teel (tee nr 8480012).

Jalgrattahoiud haridusasutuste juurde

Vastab eesmärgile: SK1

Kõikide haridusasutuste juurde tuleb rajada katusega ning piirdeseintega jalgrattahoiukohad, mis võimaldavad jalgrattaid turvaliselt hoiustada. Täpsemalt p. 3.4.4.

Koostöö ettevõtete ja haridusasutuste vahel

Vastab eesmärgile: S3, SM1

Noortele peab avanema võimalus peale hariduse omandamist oma kodukohas töökoha leidmiseks. Selleks tuleb perioodiliselt läbi viia uuringuid, millises sektoris on tööjõudu Pärnu regioonis puudu. Vastavalt sellele tuleks arendada ja suurendada erialadele vastuvõttu Pärnumaa Kutsehariduskeskuses ning soodustada kõrgharidusvõrgustiku arendamist.

Praktikakohtade ja edasise töökoha leidmise kergendamiseks Pärnu regioonis tuleb soodustada ja leida võimalusi kohaliku tootmissektori ning üld-, huvi-, kutse- ja kõrghariduse koostöök. Võimalusi koostöök leida edasiste projektidega.

3.3.2. Kultuuri- ja spordiehitised

Planeeringualal on välja kujunenud kultuuriasutuste võrgustik: rahva- ja seltsimajad iga kandi keskuses (v.a Tammiste kant), külaplatsid, raamatukogud, linnaosade keskused. Pärnumaa sotsiaalaarengu eesmärgiks on tagada kultuuri mitmekülgsus (5). Mitmekesised kultuuritarbimise ja sportimisvõimalused tagavad piirkonna kõrge maine nii kohalike elanike kui ka turistide seas. Kultuuri tarbimise ja sportimise võimalused peavad olema kättesaadavad kõigile elanikele. Väiksema elanikkonnaga asustusüksuste puhul tuleb leida koostöövõimalusi naaber-asustusüksuste või omavalitsustega.

Kultuuri- ja spordiehitiste arendamise tingimused

Vastab eesmärgile: K1, SK1, MK1

Planeeringualal kultuuri- ja spordiehitiste ühtse kvaliteedi tagamiseks tuleb arendamisel tuleb täita järgmisi tingimusi:

- soovituslik korraldada arhitektuurivõistlus parima arhitektuurse lahenduse leidmiseks;
- projekteerida ehitised madala energiatarbega;
- tagada kohad jalgrattahoiuks.

Kultuurielu võimaluste parandamine

Vastab eesmärgile: K1, M2, SM2

Kultuurielu võimaluste parandamiseks tuleb säilitada ja jätkata investeerimist olemasolevate kultuuriobjektide arendamisse. Oluline on aktiivse kultuurialase tegevuse säilitamine ja soodustamine linnades ning kandi keskustes. Vabaõhu kultuuriobjekte on soovitatav mitmekesistada ja siduda lähedalasuvate sportimisvõimalustega. Olemasolevate kultuuriobjektide paremaks kättesaadavuseks tuleb:

- korraldada tarbija vajadustest lähtuv ühistranspordiühendus;
- tagada jalg- ja jalgrattatee olemasolu vähemalt lähimast bussipeatusest.

Pärnu regiooni kultuurielu mitmekesistamiseks ja atraktiivsuse tõstmiseks peab teemaplaneering oluliseks järgmiste objektide väljaarendamist:

- Pärnu linnas Loode-Pärnu tööstusalale detailplaneeringujärgse vabaõhukontsertide korraldamiseks reserveeritud maa-ala;
- Pärnu linnas soodustada kultuuriteenuste mitmekesisust ja arendamist kesklinnas, Pärnu jõe vasakkaldal. Siduda enam kultuurielu Pärnu jõega;
- Paikuse vallas Kiviaja küla ja selle tegevuse sidumine Pärnu jõe veeteedega (vt p.3.4.7);
- Tahkuranna vallas Lottemaa.

Kohaliku tasandi kultuurielu võimaluste parandamiseks tuleb arendada kandikeskuste kultuuriobjekte. Teemaplaneering toob lisaks kandikeskustele välja olulisemad suunad omavalitsuste kultuurielu arendamiseks:

Pärnu linn

- linnaosa kultuurikeskuste kaasaja nõuetega vastavusse viimine.

Sindi linn

- Sõpruse pargi kujundamine spordi- ja vaba aja veetmise piirkonnaks, siduda areng olemasoleva lauluavaga ja lähedal paiknevate tenniseväljakutega.

Paikuse vald

- Paikuse-Reiu vabaõhulava arendamine ja sidumine Reiu puhkekeskuse kompleksiga.

Sportimisvõimaluste parandamine

Vastab eesmärgile: S2, SM2

Sportimist võimaldavate objektide kestlikkuse tagavad kasutajate vajadustele vastavate juurdepääsuvõimaluste tagamine ning investeeringud sportimisvõimaluste parandamiseks. Sportimisvõimalused peavad olema lihtsalt kättesaadavad kõigile regiooni elanikele ning külastajatele. Teemaplaneering teeb ettepanekud spordiobjektide kättesaadavuse parandamiseks:

- talvisel perioodil elamualadelt suuskadega lähimate suusaradadeni jõudmiseks kasutada kerg- ja jalgrattateid.

Pärnu regiooni spordikultuuri arendamiseks toob teemaplaneering välja olulisemad investeeringuid nõudvad objektid (6):

- Pärnu Kalevi staadion, Pärnu linn - arendada rajatis maakondliku tähtsusega spordiobjektiks. Suurendada investeeringuid, et tagada staadioni parameetrite, ressursside ja infrastruktuuri (sh parkimiskorraldus) vastavus rahvusvahelistele tingimustele. Üks võimalik asukoht – olemasolev Kalevi staadion;
- Reiu-Raeküla Tervisespordikeskus, Pärnu linn ning Paikuse ja Tahkuranna vald - tervisespordivõimaluste mitmekesistamine. Arendamist vajavad valgustus, viidastus, parkimisvõimalused ja rajad;
- Pärnu sõudebaas (Rääma), Pärnu linn - vajalik sõudebaasi arendamine kaasaja nõuetele vastavaks (põhihoone, sisesõudmise basseini, finišitorn). Uuendamist vajavad abihooned ja tehnovõrgud;
- Jõulumäe Tervisespordikeskus, Tahkuranna vald - jätkata keskuse edasiarendamist, mitmekesistada tervisespordi ja võistlusspordi tingimusi. Arendamist vajavad mänguväljakud, väliujula, kergejõustikusektorid, suusatunnel, lumelauapark;
- Audru ringrada, Audru vald - arendamist vajab rahvusvahelistele nõuetele vastav ringrada (rallikrossirada, uus boksiala, juhtimiskeskuse hoone, piirded);
- Tahkuranna golfikompleks, Tahkuranna vald - mitmekesistada tervisespordi ja võistlusspordi tingimusi.

Eelpool loetletut täiendab teemaplaneering järgmiste regioonile oluliste spordiobjektidega, mida võimalusel arendada koostöös omavalitsustega:

- jalgpalli sisehall - ettepanek reserveerida maa-ala jalgpalli sisehalli tarvis A. H. Tammsaare tänavale olemasoleva tennisehalli lähialale. Täpsem asukoht leida detailplaneeringuga. Loode-Pärnu detailplaneeringuga on reserveeritud maa-ala jalgpallikeskuse rajamiseks Möisavahe 2 kinnistul;
- ujula - maakondliku tähtsusega ujula, kus on võimalik korraldada rahvusvahelisi võistlusi, mistõttu vajalik koostöö planeeringuala omavalitsustega sobiva asukoha ning võimaluste leidmiseks. Täpsem lahendus leida detailplaneeringuga.

Kohaliku tasandi sportimisvõimalused on planeeringualal üldiselt hästi tagatud. Lisaks Pärnumaa spordi arengukava tegevuskavas 2011-2013 loetletud kohaliku tähtsusega spordiobjektidele teeb teemaplaneering kohaliku tasandi sportimisvõimaluste parandamiseks järgmised ettepanekud:

Pärnu linn

- suusatamisvõimaluste suurendamiseks on planeeritud Niiduparki jooksu- ja suusaradade rajamine ning ühendamine Jaansonini rajaga.

Sauga vald

- sportimis- ja puhkekohtade mitmekesistamine Tammiste ja Pärnu linna vahele jäävale riigimetsa alal.

Sindi linn

- taastada kunagine Sindi väliujula;
- Sindi Gümnaasiumi õpilaste sportimisvõimaluste parandamiseks kasutada vahetus läheduses paiknevat üldkasutatavat ala (suvel jooksurajad, talvel suusarajad).

3.3.3. Tervishoiuasutused ja sotsiaalhoolekanne

Elanikkonna vananedes suureneb nõudlus sotsiaalhoolekande teenustele ja nende kvaliteedile. Sotsiaalhoolekandeasutuste suurte kulude tõttu on väga vajalik omavalitsuste vaheline koostöö ning rahastamise jagamine. Ööpäevaringseid hoolekodusid on planeeringualal 3- Audru vallas Jõõpre Vanurite kodu, Pärnu linnas Tammiste Hooldekodu ning Villa Mare vanurite pansionaat. Hooldekodud on vaja rajada Sindi linna ning Sauga, Paikuse ja Tahkuranna valdade vanuritele.

Sotsiaalhoolekande asutuste ühiseks arendamiseks teeb teemaplaneering järgmised ettepanekud:

Pärnu linn

- ehitada Tammiste Hooldekodu territooriumile pansionaat tüüpi hoone;
- ehitada kehtiva detailplaneeringu alusel Lille tn 53 krundile munitsipaalkorterimaja, mille esimesel korrusel lahendada Rääma piirkonna perearstiteenindus, apteek, Rääma piirkonna sotsiaalkontor jm;
- leida edasiste planeeringutega maa-ala omavalitsuste ühiseks sotsiaalelupindade ehitamiseks.

Audru vald

- eraldada Lindi kooli territooriumist maa-ala hooldekodu ehitamiseks üldplaneeringuga ette nähtud üldkasutatavale maale;

Sauga vald

- ehitada ümber hooldekoduks ja päevakeskuseks munitsipaalomandisse taotletav endise Taali kooli hoone. Ümberehitamisel teha koostööd Sindi linna ja Tahkuranna vallaga.

Sindi linn

- laiendada Sindi Sotsiaaltöökeskuse ruume pakutavate teenuste mitmekesistamiseks;
- rajada multifunktsionaalne avalike teenuste keskus, kus paikneksid sotsiaalelupinnad ja päevakeskus.

Paikuse vald

- ehitada Põlendmaa külla üldplaneeringuga munitsipaalomandisse taotletavale maa-alale rehabilitatsioonikeskus;
- leida uuele hooldekodule sobilik asukoht edasiste planeeringutega.

Arvestades Pärnu rolli kuurortlinnana on vanuritele suunatud hoolekannet ja teenuseid võimalik arendada kogu Eesti vajadusi silmas pidades, käsitledes seda kui ühtset majandusharu. Üldise turvalisuse ja heaolu huvides ning vältimaks sotsiaalsete ja turvalisuse probleemide koondumist, tuleb sotsiaalelupinnad linnakeskkonnas sulandada olemasolevasse keskkonda.

3.3.4. Äri- ja teenindusettevõtted

Valglinnastumise protsessi iseloomustab valdavalt monofunktsionaalsete alade tekkimine, mistõttu puuduvad elamualade juures esmatarbekauplused ning -teenused. See soodustab autokasutust ning suurendab elanike sõltuvust autost. Valglinnastumise uuringust selgub, et uute eluhoonetega samas asustusüksuses puudub 55% juhtudest kauplus ning 82% juhtudest panga-teenuse kasutamise võimalus. Inimeste ümberasumine linna lähialasse ning võimalus kasutada autot, tekitab surve rajada linna piirile suuri kaubanduskeskusi, mis omakorda mõjutab negatiivselt Pärnu kesklinna ja Sindi linna kaubandust ja ärikliimat.

Teemaplaneering toob välja põhimõtted, mida tuleb järgida äri- ja teenindusettevõtete planeerimisel:

- soodustada äri- ja teenindusettevõtete rajamist omavalitsuste keskustesse;
- siduda äri- ja teenindusettevõtted olemasoleva infrastruktuuri ja asustusega, arvestades maakasutuse arengu tingimusi. Peamiselt autotranspordil toimivate ostukeskuste rajamine ei ole lubatud. Ostukeskused tuleb siduda olemasoleva maakasutuse ja asustusega, tagades ühistranspordi-, jalg- ja jalgrattaühendused ning jalakäijate liikumismugavuse ning turvalisuse;
- vältida uute kaubanduskeskuste planeerimist peatänavate ja maanteed äärde;
- vältida suuremate kui 2000m² ehitusaluse pindalaga kaubanduskeskuste planeerimist väljapoole Pärnut ümbritsevat ringi (Kaubasadama tee- Lennuvälja tee- Ehitajate tee- Liivi tee- Riia mnt);
- kaubanduskeskuste planeerimisel ei tohi väheneda tänavate läbilaskevõime, vajadusel koostada liiklusprognos;
- kaubanduskeskuste maapealsed parkalad tuleb haljastusega liigendada;
- tagada pangaautomaadi olemasolu igas kandikeskuses vastavalt Sotsiaalse infrastruktuuri teemaplaneeringule;
- soodustada turuplatside rajamist kandikeskustesse.

Pärnu linnas on suured kaubanduskeskused koondunud Riia tn ja Tallinna mnt äärde ning kesklinna. Mitmekülgsemad kaubandusettevõtted puuduvad Vana-Pärnu linnaosas, kuigi Audru ja Pärnu suunal liigub ~25% Audru tööealistest elanikest. Vana-Pärnu ja Papsaare küla elanike teenindamiseks tuleb ehitada uus kaubanduskeskus Audru valla üldplaneeringus reserveeritud ärimaale kehtiva detailplaneeringu alusel, Pärnu-Lihula mnt ja Nurme tee vahelisele alale.

Rüütli tänava piirkonna ärikeskkonna elavdamiseks tuleb soodustada ja suunata inimeste liikumist antud piirkonnas. Selleks võimaldada jalgrattaliiklust Rüütli tänaval ning tagada jalgrattahoiu kohad (vt p. 3.4.4). Rüütli tn piirkonna ärikeskkonna elavdamiseks tuleb välja arendada Rüütli tänava kontseptsioon.

3.4. Liiklussüsteem

Liiklussüsteemina käsitletakse käesoleva teemaplaneeringu mõistes terviklikku kogumit, mille moodustavad liiklejad ja nende mobiilsusvajadus ning transpordi infrastruktuur, sealhulgas teed, liiklusvahendid, parklad ja toetavad infosüsteemid.

Efektiivse ja toimiva liiklussüsteemi loomiseks tuleb tagada süsteemi eri osade proportsionaalne ja suunatud areng. Põhjamaades on viimase 20 aasta jooksul järjest enam hakatud koostama ka liiklussüsteemi projekte või teemaplaneeringuid, mille eesmärgiks on liiklejate mobiilsusvajaduse rahuldamine võimalikult efektiivsel moel. See tähendab ühiskondliku kogukulu ning energiavajaduse minimeerimist samal ajal maksimaalselt liiklejate vajadusi rahuldades.

Probleemanalüüs tõi välja eelkõige suure autokesksuse, mis on tüüpiline valglinnastumisega kaasnev probleem. Selle põhjuseks on suhteliselt kehv ja koordineerimata ühistransport, jalg- ja jalgrattateede võrgustiku puudumine ning uute elamualade kaootiline planeerimine.

Valglinnastumise ja transpordi uuringutest selgub, et mitmed uued elamualad, aga ka perifeersemaid külad, on ühistranspordiga katmata või on ühistranspordi kasutamise võimalused puudulikud (2, 3).

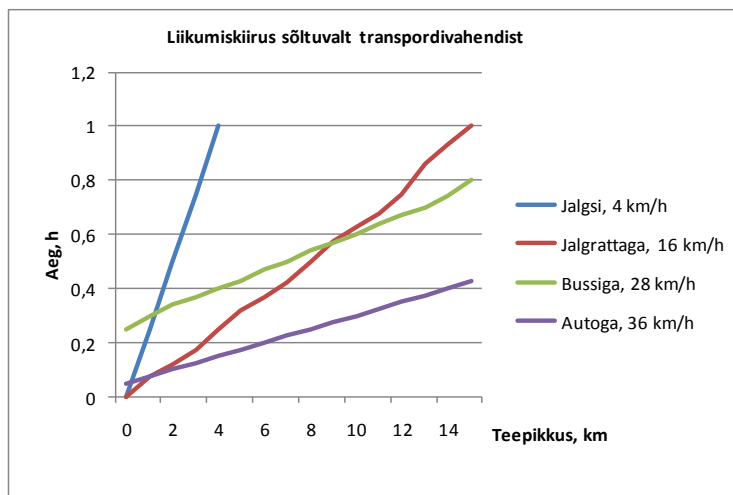
3.4.1. Liikumisviisi valik

Pärnu linna ja lähiümbruse inimesed saavad oma igapäevast liikumisvajadust rahuldada alljärgnevalt loetletud viisil:

- jalgsi;
- jalgrattaga;
- ühistranspordiga (buss, takso, ühiskondliku korraldusega transport);
- autoga.

Põhjamaade kogemus (käesoleva teemaplaneeringu raames läbi viidud transpordiuuringus kasutatud võrdlusandmete alusel) näitab seda, et jalgratas on linna lähialadel kõige kiirem transpordivahend teepikkustel kuni 7 km⁹ (vt Joonis 1). See tuleneb sellest, et ühistranspordiga kaasnevad ooteajad ning peatusesse tuleb liikuda jalgsi. Pikematel vahemaadel on ühenduskiirus ühistranspordiga suurem. Väikestes ja keskmise suurusega linnades on üldjuhul auto siiski kõige kiirem liikumisvahend, seda juhul, kui puuduvad ummikud. Samas, autokasutuse soodustamisega on ummikute teke ning kaasnev surve teede laiendamisele ja hooldamisele mõistetav.

⁹ www.poljin.fi

Joonis 1. Liikumiskiirus sõltuvalt transpordivahendi valikust

Jalg- ja jalgrattateede eelisarendamine

Vastab eesmärkidele: S2, SK1, MK1

Eelnevat arvestades on piirkonna arengu ning säästliku transpordikorralduse tagamiseks vajalik eelisarendada jalg- ja jalgrattateede võrgustikku ning ühistransporti terviklikult, mõjutades liiklejate transpordiliigi valikuid. Kokkuvõttes aitab see säästa autotranspordi toetamiseks tehtavatelt investeeringutelt. Olulist rolli mängib jalgsi ja jalgrattaga liikumise valikul teepikkus, mistõttu on käesolevas planeeringus kavandatud mitmeid sildu ning sesoonse lahendusena veetaksoteenuse arendamist.

3.4.2. Teedevõrk

Koostamisel on Via Baltica trassivaliku teemaplaneering¹⁰, mille kohaselt on leitud Via Baltica perspektiivne trassikoridor. Tegemist on sisuliselt ainukese võimaliku teekoridoriga Paikuse ja Sindi vahel, mis on olnud reserveeritud juba aastakümneid.

Via Baltica koridor reserveeritakse väga pika perspektiiviga – lähema 20 aasta jooksul ei ole trassi tervikuna kasutusele võtmine valdavas osas vajalik. Samas tuleb kohaliku liikluse leevendamiseks luua ühendus Pärnu-Rakvere-Sõmeru (tee nr T5) ja Pärnu-Sindi-Tori (tee nr T59) maanteed vahele, et lühendada teepikkusi Pärnu jõe kallastel arenevate elumupiirkondade ning kaubandus- ja teeninduskeskuste vahel.

Käesoleva planeeringuga ei muudeta Pärnu maakonnaplaneeringut täpsustavas teemaplaneeringus „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn – Pärnu – Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0 – 170,0“ toodud lahendusi.

Uued avalikult kasutatavad teed

Vastab eesmärkidele: S1, SM2

Pärnu linna lähialadel on teedevõrgustik piisavalt tihe ning seda üldiselt tihendada ei ole vaja. Olemasolevad teed vajavad jooksvalt seisukorra parandamist ning liikluskorralduse korrekture tulenevalt maakasutuse muudatustest (uued aktiivse kasutusega alad).

Teemaplaneering teeb ettepaneku rajada avalikult kasutatav tee Audru vallas rebasefarmi maa-alale, et ühendada Põldeotsa tee (tee nr T19104) ja Rebasefarmi tee (tee nr T19121). Nimetatud tee on planeeritud eelisarendatavale alale, võimaldades ala läbipääsetavuse ja perspektiivis

¹⁰ „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn-Pärnu-Ikla (Via Baltica) trassi asukoha valik km 92,0-170,0“, algatatud Pärnu maavanema 27.02.2009 korraldusega nr 32.

koolibussi ringistamist. Täpsem tee kulgemine tuleb lahendada rebasefarmi maa-ala detailplaneeringuga.

Sillad üle Pärnu jõe

Vastab eesmärkidele: MK1, SM3

Teemaplaneeringuga on ühenduste kiiruse ja otseteede võimaldamise eesmärgil planeeritud järgmised autosillad üle Pärnu jõe:

- Raba tn sild, Pärnu linnas (esimene prioriteet);
- Kastani-Niidu, Pärnu linnas;
- Sindi sild kaherealiseks;
- Via Baltica sild Paikuse ja Tammiste vahel.

Raba tn sillakoridor on märgitud laiemana vastavalt Pärnu jõe kallaste ja akvatooriumi detailplaneeringule (kehtestatud Pärnu Linnavolikogu 18.11.2010 otsusega nr 82).

Teemaplaneering teeb ettepaneku võtta Paikuse ja Sindi piirile planeeritav Via Baltica autosild riiklikku teehoiukavva. Autosilla vajadus on aktuaalne juba täna ning vajadus silla rajamiseks tekib enne Via Baltica trassi väljaehitamist. Via Baltica autosild on vajalik alljärgnevatel põhjustel:

- leevendab liikluskoormust Papiniidu sillal ning Riia maanteel, kuna Sindi ja Paikuse elanikele tekib kiirem ja otsem teekond Pärnu linnas paiknevatesse töökohtadesse;
- leevendab liikluskoormust Reiu sillale ning silla remontimisel on tagatud otsem võimalus ümbersõiduks Sindi ja Paikuse elanikele;
- võimaldab uusi ja lühemaid ühendusi ühistranspordile. Võimaldab uusi ja lühemaid ühendusi jalg- ja jalgrattateede võrgustikule. Paraneb teenuste kättesaadavus Tammiste küla ning Paikuse ja Sindi vahel.

3.4.3. Ühistransport

Ühistransporditeenuse kavandamine ja rahastamine on siiani antud Eestis kohalike omavalitsuste ja maakondade pädevusse. Tulenevalt omavalitsuste paljususest ja väiksusest ei taga see aga ühistranspordi terviklikku planeerimist ja korraldust kasutajate huvides. Kokkuvõttes on bussiliinid optimeerimata, kulukad ja ei vasta sageli tegelikele vajadustele.

Ühistranspordikeskuse loomine

Vastab eesmärkidele: SK1, MK1, SM3

Linnasisese ja lähialade ühistranspordi korraldamiseks tuleb moodustada (ühis)transpordikeskus Maavalitsuse ja Maanteeameti koostöös.

Ühistranspordikeskuse ülesanded:

- mobiilsusvajaduse analüüs ja liinivõrgu optimeerimine jooksvalt;
- bussiliinide teenushangete korraldamine;
- taksoteenuse, sh veetaksonduse korraldamine;
- ühtse piletisüsteemi korraldamine ja piletitulu kogumine.

Ühistranspordikeskuse eelarve tuleb moodustada kõigi piirkonna omavalitsuste eelarvete ning riiklike dotatsioonide baasil. Sealjuures tuleb eelarve kujundamisel lähtuda piirkonna elanike arvust, mitte konkreetse omavalitsuses teostatavate liinikilomeetrite järgi, kuna omavalitsuste tulubaas moodustub suuresti üksikisiku tulumaksust, ühistransporti kasutatakse valdavalt teise omavalitsusse sõiduks.

Liinivõrk tuleb kujundada mobiilsusuuringute alusel ja liinivõrgu optimeerimise teel ning seetõttu ei saa teemaplaneeringuga määratleda täpselt sobivat liinivõrku. Teemaplaneeringuga saab tuua

välja kitsaskohad bussiliikluse korralduses ning pakkuda mõningaid võimalusi liinivõrgu parandamiseks.

Uued bussimarsruudid

Vastab eesmärkidele S1

Teemaplaneeringu teeb ettepaneku luua planeeringuala asustusüksuste peamiste elu- ja töökohtade ühendamiseks järgmised ühistranspordimarsruudid:

1. ringmarsruut Tammiste-Ehitajate tee-Tallinna mnt-Riia mnt-Paikuse-Sindi-Vainu-Tammiste. Marsruut on esialgu planeeritud Sindi ja Tammiste vahel kulgema üle Sindi silla, pikkusega 33 km. Via Baltica silla valmides on võimalik marsruudi pikkust lühendada või ümber kujundada, lähtuvalt elanike vajadusest ja sõiduaegadest. Sindi linna siseselt võib marsruut kulgeda mööda Pärnu või Paide maanteed;
2. ringmarsruut Sauga alevik-Tallinna mnt-J.V.Jannseni tn-Haapsalu mnt-Sulu-Papsaare tee-Eametsa-Nurme-Sauga alevik. Marsruut, pikkusega 19 km, ühendab Sauga valla, Pärnu linna ja Audru valla elamu- ja tööstusalasid. Suveperioodil on planeeritud pikendada marsruuti läbi Valgeranna ja Audru aleviku, mis lisab teekonnale 9 km, kuid parandab juurdepääsuvõimalusi puhkealale.

Audru valla elanike paremaks teenindamiseks ning Pärnu linna teenuste kättesaadavuse parandamiseks teeb teemaplaneering ettepaneku pikendada Pärnu linnaliine Audru keskusesni, mis läbiks ka Elu teed, kus toimub Audru valla aktiivseim arendustegevus.

Konkreetsete bussiliinide kavandamine ja rahastamine korraldatakse ühistranspordikeskuse poolt.

Turismihooja ühistransport ning „Pargi&Sõida”

Vastab eesmärkidele: S1, SK1

Suveperioodil suureneb Pärnu linna elanike arv ligikaudu 12- 15% (8), mis koormab Pärnu kesklinna ja Pärnu ranna piirkonna tänavaid ning olemasolevaid parklaid. Ülekoormamise vältimiseks tuleb soodustada ja rakendada alternatiivseid liikumissüsteeme nagu "Pargi&Sõida" ning "Pargi&Kõnni" (9). Esimesel juhul tuleb rakendada sesooneid bussiliine, mis ühendavad linna äärseid parimisalasid kesklinna ja ranna-alaga. Teisel juhul on tegu peamistest sihtpunktidest eemal asuvate parkimisaladega, kuid asub siiski jalgikäigu kaugusel peamistest sihtpunktidest. Nimetatud liikumissüsteemide soodustavateks meetmeteks on näiteks tasuta bussisõit või jalgrattalaenus.

Pargi&Sõida parkimisala on planeeritud Tallinna mnt äärde Loode-Pärnu detailplaneeringuga. Sobilikud parkimisalad planeerida detailplaneeringutega või teha koostööd krundiomanikega. Teemaplaneering teeb ettepaneku korraldada sesooneid liikumissüsteeme ühistranspordikeskuse poolt.

3.4.4. Jalg- ja jalgrattaliiklus

Jalgrattakasutuse arendamise eelduseks Pärnu linnas ja lähipiirkonnas on:

- planeeringuala paiknemine mere ääres, avatuna edela suunas. Tänu meretuultele edelast on Pärnus soojem kui mujal Eestis ning see teeb jalgrattaga liikumise talutavaks ka sügisel-talvel;
- maastiku tasasus ja suurte kõrguste erinevuste puuduvad. Ainult Reiu jõe suudmest edasi on Pärnu jõe kaldad kohati kõrgemad, kuid see ei mõjuta inimeste liikuvust.

Jalg- ja jalgrattaliikluse takistavaks asjaoluks on sildade vähesus. Kuigi ka sõidukitele on pikemas perspektiivis vajalik luua täiendavaid ühendusi üle jõgede, on kiirem ja efektiivsem lahendus

ehitada jalakäijatele ja jalgratturitele mõeldud sildu. Nende ehitamine on soodsam ja neid on kergem korras hoida kui autosildu.

Jalg- ja jalgrattateede võrgustiku sidumine

Vastab eesmärkidele: S2, SK1, MK1

Jalg- ja jalgrattateede kavandamisel on eelistatud rohelisi koridore ning võimalikult lühikesi ühendusi, et luua jalgratturitele eeliseid. Jalgrattatee rajamine metsavahele või ka ehitiste varju teeb tee kasutamise mugavamaks, vähendades tuule ja sademete mõju. Alati ei pea ehitama uut ja eraldiseisvat teed. Linnatingimustes on võimalik märkida tee serva jalgrattaradu. Väiksema liiklusega maanteedel on võimalik liikuda kindlustatud peenral. Kohalikud teed hajaasustuses on sageli väikese liiklusega ning sobivad samuti turvaliseks jalgrattasõiduks.

Üldplaneeringutega on planeeritud üsnagi tihe jalg- ja jalgrattateede võrgustik, mida teemaplaneering täiendab. Jalg- ja jalgrattateede katend valitakse vastavalt kasutusotstarbele eraldi projektidega. Eelisjärjekorras tuleb välja arendada oluliste jalg- ja jalgrattateekoridoride sujuv ühendus.

Järgnevas tabelis (Tabel 1) on loetletud teemaplaneeringu täiendusena olulisemad jalg- ja jalgrattatee ühendused, mis seovad olemasolevaid ning üldplaneeringuga planeeritud jalg- ja jalgrattateekoridore.

Tabel 1. Teemaplaneeringuga planeeritud kergliiklusteed

Jrk	Omaavalitsus	Trajektoori kirjeldus	Pikkus
1	Pärnu linn	Tammiste metsa ja Tammiste tee vaheline ühendus Tammiste linnaosas	1,0 km
2	Pärnu linn	Niidu tn, Ehitajate tee ja Suur-Jõe tn vahel (sh Kastani-Niidu sild)	1,2 km
3	Pärnu linn	ühendus Oja tn-st Pärnu jõeni läbi Niidu puhkeala	0,7 km
4	Pärnu linn	Ehitajate tee ja Oja tn vaheline lõik läbi Niidu puhkeala	0,4 km
5	Pärnu linn	Savi tn	2,8 km
6	Pärnu linn	Lille tn	1,6 km
7	Pärnu linn	Pärlimõisa tee T5	0,2 km
8	Pärnu linn	Härma tn-l Tallinna mnt-st kuni Lubja tänavani	0,2 km
9	Pärnu linn	Voorimehe tn	0,8 km
10	Pärnu linn	Uus-Sauga tn, Rõugu ja Jaani tn vahel	0,4 km
11	Pärnu linn	Rõugu tn kuni Vana-Pärnu jalakäijate sillani	0,7 km
12	Pärnu linn	Haapsalu mnt -l Väike-Toome tänavast J.V.Jannseni tänavani	0,6 km
13	Pärnu linn	piki Raba tänavat vastaskaldani (sh Raba tn sild)	2,5 km
14	Pärnu linn	piki Aia tänavat Pikk ja Karja tn vahelisel lõigul	0,3 km
15	Pärnu linn	Tallinna mnt-l Ülejõe gümnaasiumist kuni J.V.Jannseni tänavani	0,6 km
16	Pärnu linn	Sadama tn	0,3 km
17	Pärnu linn	Ringi tn	1,0 km
18	Pärnu linn	Kesklinna sillast mööda Vee ja Pikk tänavat kuni Riia mnt-ni.	1,1 km
19	Pärnu linn	Kesklinna sillast mööda Kalda ja Lootsi tänavat kuni Ringi tänavani	0,6 km
20	Pärnu linn	Kesklinna sillast Mööda Akadeemia ja Keskväljaku	0,3 km

Jrk	Omaavalitsus	Trajektoori kirjeldus	Pikkus
		tänavat kuni Vee tänavani	
21	Pärnu linn	Aida ja Kalda tn ühendusd läbi Keskpargi	0,2 km
22	Pärnu linn	Malmö tn	0,3 km
23	Pärnu linn	Ringi tn kuni Kuninga tänavani	0,5 km
24	Pärnu linn	Kuninga tn - Vallikäär park kuni Ringi tänavani	0,8 km
25	Pärnu linn	Remmelga tn	0,1 km
26	Pärnu linn	Supeluse tn ja Remmelga tn vahel läbi Rannapargi	0,5 km
27	Pärnu linn	Papli tn-l Side ja Lehe tn vahelisel lõigil	0,6 km
28	Pärnu linn	Side tn-l Papli ja Kaarli tn vahelisel lõigul	0,1 km
29	Pärnu linn	A.H.Tammsaate pst-l Side ja Kanali tn vahelisel lõigul	0,4 km
30	Pärnu linn	Kanali tn pikendus alates A.H.Tammsaare pst-st	0,3 km
31	Pärnu linn	Ranna pst pikendus kuni Kanali tn pikenduseni Tervise Paradiisi lähedalt	0,3 km
32	Pärnu linn	ühendus Kanali tn ja Tiiru tn vahel	0,8 km
33	Pärnu linn	Lai tn	1,0 km
34	Pärnu linn	Ringi tn-st kuni Aia tn pikenduseni Port Arturi eest	0,1 km
35	Pärnu linn	piki Riia tänavat Vanapargi ja Kastani tn vahelisel lõigul	0,7 km
36	Pärnu linn	Suur-Kuke tn-Väike-Kuke tn-Vanapargi park	1,5 km
37	Pärnu linn	Aisa tn	1,3 km
38	Pärnu linn	Kanali tn	0,9 km
39	Pärnu linn	A.H.Tammsaare tn ja Papiniidu tn vaheline ühendus mööda Villa ja Tiiru tänavat	0,9 km
40	Pärnu linn	Mai tn	1,2 km
41	Pärnu linn	Suur-Jõe tn kuni Papiniidu tänavani	3,0 km
42	Pärnu linn	Riia mnt ja Suur-Jõe tn ühendus	0,1 km
43	Pärnu linn	Papiniidu tänav	2,2 km
44	Pärnu linn	piki Riia mnt-d Papiniidu tänavast Rannametsa teeni	3,3 km
45	Pärnu linn	ühendus Papiniidu tn-st Pärnu-Tori (tee nr 59) maanteeni end. raudtee koridoris	2,4 km
46	Pärnu linn	ühendus end. raudteekoridorist kuni Jõekäär tänavani	0,4 km
47	Pärnu linn	ühendus läbi Koolinoorte metsapargi	0,5 km
48	Pärnu linn	Lennuki tn	0,8 km
49		Lembitu tn	0,8 km
50	Pärnu linn	piki Merimetsa tänavat Tahkuranna valla piirist kuni Saare tn-ni	2,5 km
51	Pärnu linn	Kalevi pst	1,8 km
52	Pärnu linn	ühendus Riia mnt ja Pärnu-Tori (tee nr 59) vahel piki Videviku tänavat	0,8 km
53	Pärnu linn	Pärnu-Tori (tee nr 59) kuni Paikuse valla piirini	1,6 km
54	Pärnu linn, Paikuse vald, Tahkuranna vald	ühendus Pärnu-Tori (tee nr 59) maanteelt mööda Lätte teed Reiu puhkekeskuse ja Jõekalda teeni	1,7 km
55	Pärnu linn Sauga	piki Uuemetsa teed kuni Videviku tänavani (sh	1,5 km

Jrk	Omaavalitsus	Trajektoori kirjeldus	Pikkus
	vald,	planeeritud jalg- ja jalgrattasild)	
56	Pärnu linn Sauga vald,	T5 maantee ja Randvälja tee ristmikust läbi Pärnu linna Tammiste linnaosa Ehitajate teeni	2,6 km
57	Audru vald	Kaubasadama tee-Valgeranna ja jalakäijate sild üle Audru jõe	4,9 km
58	Sauga vald	piki T5 maanteed Urge-Sindi (tee nr 19275) ristmikust kuni Randvälja teeni	6,8 km
59	Sauga vald	piki Jänesselja-Urge (tee nr 19214) kõrvalmaanteed, Urge teed, Urge-Sindi teed (tee nr 19275) kuni T5 maanteeni	1,7 km
60	Sauga vald	piki Urge-Kuiaru (tee nr 19274) maanteed Urgest T5 maanteeni	1,5 km
61	Sauga vald	Sauga aleviku ringristmikust mööda planeeritud Via Baltica koridori Niida teeni	1,4 km
62	Sauga vald	Planeeritud Via Baltica ja Jänesselja-Rintsu mnt ristumisest kuni Vana Tallinna teeni (tee nr 7300140)	1,3 km
63	Sauga vald	piki Nurme-Papsaare (tee nr 19123) maanteed, jalakäijate sillast Sauga koolini	0,9 km
64	Sauga vald	Tori- Rütavere (tee nr 19285)	5,2 km
65	Sauga vald Sindi linn,	ühendus T5 maantee ja Sindi linnas Kalamaja tee vahel (sh planeeritud jalg- ja jalgrattasild)	0,5 km
66	Sauga vald Sindi linn,	ühendus T5 ja Pärnu-Tori (tee nr 59) maantee vahel mööda Via Balticat (sh planeeritud autosild)	1,0 km
67	Sauga vald, Sindi linn	T5 maanteest piki Urge-Sindi teed (tee nr 19275), Silla tänavat kuni Pärnu-Tori (tee nr 59) maanteeni (sh olemasolev Sindi sild)	1,5 km
68	Sindi linn	Kesktänav, Hariduse tn	1,4 km
69	Sindi linn	piki Pärnu mnt-d Silla tänavast kuni Tori valla piirini	0,7 km
70	Sindi linn	Pärnu mnt-st Sindi paisuni	0,3 km
71	Sindi linn, Paikuse vald	Sindi linnas piki Kalda teed, Paikuse vallas piki Teeveere tänavat kuni Toominga tänavani	3,0 km
72	Paikuse vald	Kooli tee	0,3 km
73	Paikuse vald	Kiviaja tn	0,1 km
74	Paikuse vald, Sauga vald	ühendus Paikuse valla Teeveere tänavast kuni Sauga vallas piki Jõekalda tänavat (sh planeeritud jalg- ja jalgrattasild)	1,2 km
75	Paikuse vald, Tahkuranna vald	Paikuse vallas Servaku-Vaskrääma teelt Tahkuranna vallas Silla teeni (sh planeeritud jala- ja jalgrattasild)	1,0 km
76	Paikuse vald, Tahkuranna vald	Paikuse vallas Servaku-Vaskrääma teelt Tahkuranna vallas Silla tee ja Tõllapulga tee ristmikuni (sh planeeritud jala- ja jalgrattasild)	1,0 km
77	Tahkuranna vald	Silla tee	0,9 km
78	Tahkuranna vald	Silla ja Tõllapulga tee ristmikust Via Baltica`ni	0,6 km
79	Tahkuranna vald	piki Posti teed Via Baltica`st kuni Reieuranna teeni (tee nr 8480007)	1,5 km

Jalgrattaliikluse soodustamise oluliseks aspektiks on kiiremate ühenduste võimaldamine, mis eeldab otseteede rajamist olulisemate sihtkohtade vahel. Planeeringuala piires on üle Pärnu jõe rajatud vaid kolm autosilda, mida kasutavad ka jalakäijad ja jalgratturid: kaks Pärnus ning üks Sindi linna ja Sauga valla vahel. Autosild Loode-Pärnu ja Audru vahel on ehitamisel. Järgnevas tabelis (Tabel 2) on toodud planeeritavad jalgteesillad.

Tabel 2. Teemaplaneeringuga planeeritud jalg- ja jalgrattateesillad

Jrk	Omaavalitsus	Nimetus
1	Pärnu linn	A.H.Tammsaare tn pikenduse ja Tammiste tee vahel (Niidu pargini)
2	Audru vald	Kaubasadama tee-Valgeranna jalakäijate sild üle Audru jõe
3	Sauga vald	Tihase või Puti teelt üle Sauga jõe Sauga Põhikoolini
4	Sauga vald, Pärnu linn	Sauga vallas, Tammiste külas Uuemetsa tee ja Pärnu linna üldkasutatava maa vahel (Videviku tänav)
5	Sauga vald, Paikuse vald	Sauga vallas, Tammiste külas Jõekalda tänava ja Paikuse alevikus Teevere tänavate vahel
6	Sindi linn, Sauga vald	Sindi linnas Kalamaja tee ja Sauga vallas Tammiste küla vahel ajaloolise (Turba) silla kohas

Pärnu linnas on planeeritud ühendada Haapsalu mnt ja Ringi tn vaheline lõik üle Pärnu jõe (katkendjoonega, Joonis 1a). Nimetatud ühenduse täpsem lahendus on soovitatav leida arhitektuurikonkursiga selliselt, mis ei takista laevade, jahtide jm veesõidukite liikumist.

Jalgrattateena käsitletakse üldjuhul sõiduteedest eraldatud teed laiuselt vähemalt 3,0 m. Erandjuhtudel võib jalgrattatee paikneda ka vahetult sõidutee servas. Kuni eraldi jalgrattatee ehitamiseni võib jalgrattamarsruutidel kasutada teepeenraid või markeeritud jalgrattaradu.

Jalg- ja jalgrattateede ja sõiduteede konfliktide leevendamine

Vastab eesmärkidele: SK1, SM3

Jalg- ja jalgrattaliikluse soodustamisel on oluline tagada liiklejate ohutus. Raskemad konfliktid on jalakäijate-jalgratturite ja sõidukite trajektoorie ristumised. Oluline on rajada ohutussaari ning vajadusel jalakäijate sildu ja tunnelid.

Kui jalg- ja jalgrattatee ristub maanteega, millel on lubatav sõidukiirus suurem kui 50 km/h, siis tuleb ristmik lahendada eritasandiliselt. Kui liiklussagedus on alla 100 sõiduki tiptunnis, siis tuleb vähendada sõidukiirust füüsiliste võtetega (tee kitsendamine). Planeeritud eritasandilised ristumised on toodud Tabel 3.

Tabel 3 Jalg- ja jalgrattateede eritasandilised ristumised maanteedega

Jrk	Konfliktuv tee	Asukoht
1	T60 Pärnu-Lihula maantee	Audru vald, Audru alevik, Audru keskkool
2	T60 Pärnu-Lihula maantee	Audru vald, Papsaare küla, Papsaare bussipeatus
3	Uus Via Baltica trass	Sauga vald, Eametsa küla
4	E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee (Ehitajate tee)	Pärnu linn, Rääma linnaosa, Oja tee
5	T59 Pärnu-Tori maantee	Pärnu linn, Lodja linnaosa, Lätte tee
6	T59 Pärnu-Tori maantee	Sindi linn, Lasketiiru bussipeatus
7	T5 Pärnu-Paide-Rakvere maantee	Sauga vald, Tammiste küla, Kellukese tee
8	E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee (Riia mnt)	Pärnu linn, Raeküla linnaosa, bussipeatus „Linnapiir“

Jrk	Konfliktuv tee	Asukoht
9	E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee	Tahkuranna vald, Reiu küla, Tõllapulga tee
10	Uus Via Baltica trass	Tahkuranna vald, Reiu küla, Viira tee
11	E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee	Tahkuranna vald, Uulu küla, Uulu bussipeatus
12	E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee	Tahkuranna vald, Uulu küla, Kõrgekalda bussipeatus
13	E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee	Tahkuranna vald, Metsaküla küla, Nurme ja Põlluotsa kinnistute juures
14	E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee	Tahkuranna vald, Metsaküla küla, Metsaküla bussipeatus
15	Uus Via Baltica trass	Tahkuranna vald, Tahkuranna küla, Raudsika bussipeatus
16	E67 Tallinn-Pärnu-Ikla maantee	Tahkuranna vald, Võiste alevik, Tahkuranna bussipeatus

Jalgrattahoidjad bussidel

Vastab eesmärkidele: SK1, MK1

Pikemate vahemaade puhul, samuti muutuvates ilmastikuoludes on jalgratta kasutajale oluline, et ta saab teekonda jätkata ühistranspordiga. Selleks peab olema võimalik jalgratast ühissõidukisse kaasa võtta.

Mujal maailmas on levinud jalgrattahoidjad bussidel, mis paigaldatakse busside ette või taha. Linnaliinidel on eelistatud bussi ette paigutamine, kuna bussijuht näeb siis jalgratturi tegevust ja saab sellega arvestada. Jalgrattahoidja lahendusi illustreerib Joonis 2.

Joonis 2. Jalgrattahoidja lahendusi bussidel Kanadas ja USA-s

Pärnumaa ühistranspordi teenushangetel seatakse ühtseks nõudeks jalgrattahoidjate kasutamine või muu võimalus jalgratta kaasavõtmiseks bussi.

Jalgrattahoiu kohtade loomine

Vastab eesmärkidele: SK1, MK1

Jalgratta kasutamise puhul on suureks riskiks jalgrataste vargus ning vandalism. Varguste ennetamiseks tuleb luua võimalused jalgratta turvaliseks hoiuks kõigis teistes (kool, töökoht) ja kolmandates (kauplused, puhkekohad, teenused jne) sihtkohtades. Sageli puuduvad võimalused jalgratta turvaliseks hoiuks ka kortermajade juures ning elanikud on sunnitud jalgratast hoidma eluruumides.

Kohaliku omavalitsuse ülesanne on tagada ja hallata hoiukohtade olemasolu eelkõige omavalitsuse omandis olevates kohtades: administratiivhooned, lasteaiad, koolid, polikliinikud jne. Samuti on asjakohane omavalitsusel lahendada jalgrattahoiu võimalused tiheda kasutusega

jalakäijate tänavatel (nt Pärnus Rüütli tänava piirkond, Kesklinn), kus on palju erinevaid sihtkohti. Arhitektuurselt tuleb jalgratta infrastruktuur sulandada linna avalikku ruumi.

Töökohtadel saab omavalitsus soodustada jalgrattahoidude teket vastavate ehitustingimuste kehtestamisega. Ühelt poolt võib kasutada sundust, kuid teisalt on kasulik motiveerida omaalgatust. Näiteks võib iga-aastaselt premeerida jalgrattasõbralikumat ettevõtet või kinnisvarahaldajat.

Kõige lihtsamal kujul on jalgrattahoiukoht tee või hoone külge kinnitatud spetsiaalne konstruktsioon, mille külge saab kinnitada jalgratta. Sellised hoidikud sobivad peamiselt lühiajaliseks hoiustamiseks (kuni paar tundi). Valve olemasolul võib selliselt jalgratast kinnitada ka pikemaks ajaks.

Juhul kui valvet ei ole, on võimalik luua kinniseid ja lukustatavaid jalgrattahoide, mis võivad paikneda ka hoonete sees. Uute kortermajade ja büroode kavandamisel on selline lahendus kõige praktilisem. Olemasolevate kortermajade ja büroode korral on võimalik kasutada niimetatud jalgrattaseife, mis paraku võtavad ruumi.

Korterelamute, ridaelamute, büroohoonete ning kõigi kaubanduspindade planeerimisel ja projekteerimisel tuleb ette näha spetsiaalsed rattahoiukohad, sealhulgas kinnised hoiukohad.

3.4.5. Raudteetransport

Pärnu ühendust muu maailmaga saab reisiliikluse jaoks parandada eelkõige nii bussiliikluse kui ka raudteetranspordi parema korraldamisega. Olemas on küllaltki head maanteeühendused teiste suuremate Eesti linnadega, samuti Riiga. Maanteeühenduste parandamine on teostamise ja planeerimise faasis. Aeg-ruumiliste vahemaade vähendamiseks annaks suurima efekti regulaarse rongiühenduse loomine Tallinn-Pärnu-Riia suunal, ühendamaks Baltimaid Kesk-Euroopaga.

Rongiliiklusel Tallinna ja Pärnu vahel puudub täna konkurentsivõime ja selle loomiseks tuleks raudteeühendusse teha mahukaid investeeringuid. Rong võib olla atraktiivne, kui ühenduskiirus on võrreldav auto või bussiga. Toimiva bussiliiklusega konkureerimine ei ole kestlik, kui rongiga sõit Tallinnasse võtab aega üle 1,5 tunni. Vajalik on Pärnu-Tallinn raudtee rekonstrueerimine ja rongide piirkiruse tõstmine.

Euroopa Liidu prioriteetprojektina kavandatakse Rail Balticat ning kolme Balti riigi ühise töögrupi tellimisel koostatakse tasuvusuuringut¹¹. Uuringus käsitletakse Varianti 1, mis läbib Pärnut (Lisa 2). Rail Baltica koridori määramiseks tuleb alatatada raudteekoridori teemaplaneering maakonnaplaneeringu tasandil või Pärnu maakonna transpordi teemaplaneering.

3.4.6. Lennujaam

Pärnu lennujaam asub Sauga valla territooriumil, 4 km kaugusel Pärnu kesklinnast. Uus juurdepääs on ehitatud Tallinna mnt ja Ehitajate tee ristmikult. Bussiliiklus lennujaama on korraldatud bussijaamast. Õhustranspordi areng jääb maha maantee- ja veetranspordi arengust. Pärnu lennujaama kasutas 2009. aastal kokku 4025 reisijat. AS Tallinna Lennujaama investeeringukavades on lennujaamade arenguvajadustega arvestatud osaliselt. Aastatel 1999-2000 ehitati reisijate terminaal ja parandati lennuohutust. Lennujaam on oluline eelkõige turismimajanduse ning elektroonikatööstuse arendamise kontekstis (tšarterlennud). Regulaarreisid toimuvad Ruhnu, hooajaliselt Kihnu ja Stockholmi. Tšarterreise korraldatakse hooajaliselt.

¹¹ Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi 08.02.11 kiri nr 1.15-5/11-00013/042.

Pärnu lennujaama arendamine

Vastab eesmärkidele: M1, M2

Lennujaam arendada regionaalseks lennukeskuseks, rahvusvaheliste regulaarliinide, tšarterlendude ja väikelennukite sihtkohana. Vajadus on lennuvälja rekonstrueerimisel arvestada rahvusvaheliste nõuete ja regiooni potentsiaaliga. Hoogustada sisulist arendustegevust (turundus, müük sihtkohana, lennujaamade võrgustikes toimimine).

Olemasolev hoovõturada säilitada kogu pikkuses ning rekonstrueerida etappidena. Väiksemat tüüpi lennukid ei vaja kogu hoovõturaja pikkust, kuid tulevikus võib see vajalik olla. Vastavalt Pärnu linna transpordi arengukavale 2008-2018, on perspektiivne kasutada lennujaama Tallinna lennuvälja varulennuväljana ja Soome lennukoolitusettevõtete koolitusbaasina. Varulennuvälja olemasolu on üheks oluliseks aspektiks riikliku julgeoleku tagamisel. Kuna tegemist on suurima lennujaamaga Lääne-Eesti regioonis, on oluline tagada Pärnu lennujaama valmisolek ka päästeoperatsioonide läbiviimiseks.

Oluline on säilitada ka siseriiklikud regulaarlennud Kihnuga (talveperioodil) ning Ruhnuga. Arendada regulaarlenne lisaks hooajalisele Stockholmi reisile ka teistesse sihtkohtadesse. Lennuturismi soodustamiseks on oluline teha investeeringuid ning turundustööd väljaspool Eestit.

3.4.7. Veeteed

Veetranspordi potentsiaal on eelkõige Pärnu jõel ja turismimajanduse kontekstis. Piki jõge veetranspordiga mobiilsusvajaduse rahuldamine ei ole majanduslikult tasuv, kuid sildu asendavana võib veetakso olla otstarbekas. Uusi sildumiskohti teemaplaneeringuga kavandatud ei ole. Sildumiskohad ehitada välja vastavalt üld- ja detailplaneeringutele.

Sildumiskohad veetaksodele

Vastab eesmärgile S1, M1

Kuni sildade rajamiseni on võimalik lühendada jalakäijate ja jalgratturite teepikkust üle Pärnu jõe veetaksu abiga. Veetaksodele rajatakse sildumiseks kohad Pärnu jõe paremkaldal Raba tänava ja Niidu tänava juures ning vasakkaldal Aia ja Liiva tänavate juurde. Lisaks on veetaksodel võimalik silduda jahisadamas ning kasutada sildumiseks teisi sildumiskohti, mis vajadusel tuleb ehitada nõuetele vastavaks.

Veetaksod tuleb siduda muu ühistranspordiga ühtseks süsteemiks, sest nad aitavad lühendada bussiliine ja seeläbi hoida kokku nii sõiduaega kui ka liinikilomeetreid. Veetaksoteenust on soovitatav korraldada ühiselt ühistranspordikeskusega.

Veetaksod on kasutatavad jäävabal perioodil, mis sõltuvalt aastast võib olla 6..10 kuud.

3.5. Puhke- ja haljasalade süsteem

Puhkealad on avalikult kasutatavad alad, st avatud kõigile kasutamiseks ja vaba aja veetmiseks. Puhkealadel on rada või rajad liikumiseks ning puhkealadele pääsemine ei tohi olla takistatud piirete vm (läbipääsud mitte üle 500 m vahedega, mis loetakse mugava jalgsikäiguteekonna suurimaks kauguseks). Puhkealadel võib üldjuhul olla puhkeotstarbelisi hooneid või rajatisi ning puhkealasid tuleb hooldada. Planeeringus on käsitletud kahte erinevat tüüpi puhkealasid:

- **lähipuhkeala** (ka virgestusala) on reeglina väike (kuni 5 ha) taimkatte enamusega ala, mis asub kompaktse asustuse keskel või vahetus läheduses (kuni 500 m, maksimaalselt 1 km kaugusel elamualast) ning mida kasutatakse igapäevaseks puhkuseks (lapse või koeraga jalutamiseks, laste mängukohana, külaplatsina vms);
- **puhkeala** on üle 5 ha (soovitatavalt üle 10 ha) suurune loodusliku taimkatte enamusega ala, mida külastavad kogu teemaplaneeringu alal elavad inimesed ja mis on

turismiobjektiks ka kaugemalt tulijatele.

Puhkeala võib arvestada ühtlasi ka lähipuhkealana, kui ta on kompaktse asustusega ala läheduses. Puhkeala on mõeldud pikemaajaliseks külastamiseks. Puhkeala kolm põhikomponenti on liikumisrajad, ilusa vaatega kohad ja looduslikud taimekooslused. Puhkeala sees võib asuda puhkeotstarbelisi hooneid (nt puhkekeskus, kämping, turismitalu, toidukoht vms) ja/või rajatisi (valgustatud suusarada, golfiväljak, paadisadam, linnuvaatlustorn vms), kui need on kooskõlas kehtivate planeeringute ja õigusaktidega.

Lähipuhkealad ning puhkealad on kantud koondkaardile ja põhikaartidele ning lähipuhkealade nimekiri on toodud planeeringu lisas.

Puhkealade planeerimise ja arendamise tingimused

Vastab eesmärgile: SK2

Puhkealade planeerimisel ja arendamisel tuleb järgida järgmisi tingimusi:

- puhkealade arendamine peab toimuma vastava projektiga, mis arvestab puhkekoormusest tulenevate täiendavate nõuetega (maastiku koormustaluvusest tulenevalt tegevuste tsoneerimine; tehnovõrkudele ja teedele ning parklatele asukoha reserveerimine jms);
- puhkealasid ei tohi ehitistega killustada (hooned, piirded, maanteed), sest nii väheneb looduslik mitmekesisus ja puhkeväärtus ning kannatab metsa uuenemisvõime. Arvestada tuleb, et alla 1 ha suurusel alal ei õnnestu looduslikku mitmekesisust reeglina säilitada;
- lähipuhkealale võib ehitada ainult õues puhkamise ja õues sportimisega seotud uusehitisi. Suurtele puhkealadele võib ehitada puhkeotstarbelisi ehitisi ning väikesemahulisi uusehitisi. Olemasolevate hoonete juurde- või ümberehituste maht ei tohi soovitatavalt ületa olemasoleva hoone mahtu. Ehitised ei tohi häirida vaadet maastikule;
- puhkealadel tuleb ehitiste paigutamiseks maastikku koostada maastikuanalüüs;
- kortermajade piirkondades tuleb lähipuhkealadel asuvatele mänguväljakutele tagada ohutu juurdepääs mööda kõnniteed või jalg- ja jalgrattateed. Ohutuse ja heakorra huvides on soovitatav mänguväljakud piirata aiaga;
- puhkealade parklate suurus peab olema kooskõlas külastajate arvuga ning mitte suurem;
- puhkealade hooldamiseks tuleb koostada hoolduskava;
- elamualade detailplaneeringutes tuleb viidata lähipuhkeala olemasolule. Lähipuhkeala puudumisel tuleb see planeerida;
- üldplaneeringutega kavandatud haljasaladel ja puhkemaadel tuleb arvestada avalike lähipuhkealade loomise vajadusega edasiste detailplaneeringute ja projektide koostamisel;
- tagada läbipääsud kallasradadele (sh olemasoleva asustusega aladelt, soovitatavalt kuni 500 m vahemaa tagant).

3.5.1. Puhkealade kättesaadavus ja piisavus

Pärnule kui suvituslinnale on roheline infrastruktuuri kättesaadavus väga oluline. Pärnu regiooni külastajaid ning kohalikke elanikke paelub rohelse rikkus ning puhkamisvõimaluste mitmekesisus. Oluline on säilitada olemasolevad ja reserveerida alad uutele puhkealadele ning parendada puhkealade sidusust rohevõrgustikuga, juurdepääsetavust nii jalgsi, jalgrattaga kui ka ühistranspordiga.

Puhkealade kättesaadavuse tagamine

Vastab eesmärgile: SK2

Puhkevõimaluste kättesaadavus elanikele on tagatud, kui elamud asuvad mõne lähipuhkeala teeninduspiirkonnas ehk lühikese jalgsikäigu teekonna kaugusel lähipuhkealast. Lähipuhkealade teeninduspiirkonna määramisel on soovituslik Pärnu linnas aluseks võtta *Pärnu rohestruktuuride teemaplaneeringu*¹² eelnõus määratud haljas- ja puhkealade teeninduspiirkonna raadiused, lähtuvalt haljas- ja puhkeala pindalast:

- kuni 2 ha - 100 m;
- 2 kuni 10 ha - 300 m;
- üle 10 ha - 500 m.

Samadel alustel tuleb haljas- ja puhkealad tagada Sindi linnas.

Valdades tuleb haljas- ja puhkealade teeninduspiirkonna raadiuseks arvestada 1 km (maks 2 km).

Elamualadelt puhkealade kättesaadavuse parandamiseks tuleb järgida järgmisi põhimõtteid:

- tagada lähipuhkealade piisavalt tihe paiknemine;
- tagada puhkealade looduslik mitmekesisus, et puhkeala säiliks ja seda oleks võimalik ka edaspidi kasutada;
- võimaluse korral mitmekesistada puhkealade kasutusotstarvet, et haarata erinevat kasutajaskonda;
- tagada kohalike rohekoridoride kaudu ühendus rohevõrgustikuga (hoonestamisel on oht sulgeda läbipääsud);
- muuta lähipuhkealad kättesaadavamaks kompaktse asustusega aladel paiknevatele elukohtadele;
- arvestada planeeritud ja planeeritavate, kuid seni hoonestamata aladest lähtuva puhkealade vajadusega;
- võimaluse korral lähipuhkealadele rajada väikelaste mänguväljakuid, mis jääksid elamualadest kuni 5 min jalutuskäigu kaugusele või maksimaalselt 150m kaugusele ning suurematele lastele mänguväljakuid kuni 15 min jalutuskäigu kaugusele. Kortermajade piirkondades tuleb mänguväljakutele tagada ohutu juurdepääs mööda kõnniteed või jalg- ja jalgrattateed.
- puhkeala või lähipuhkeala ümberkujundamiseks tuleb koostada eraldi projekt;
- parandada erinevate teenuste pakkumist puhkealadel;
- seirata looduslike puhkealade külastatavust ja vajadusel hajutada külastuskoormust.

Nimetatud põhimõtteid tuleb arvestada planeeringute ja projektide koostamisel.

Lähipuhkealade piisavuse tagamine

Vastab eesmärgile: SK2

Üldplaneeringutes on lähipuhkealade osatähtsus väike. Planeerimisel on lähipuhkealadele pööratud vähest tähelepanu ning planeeritud lähipuhkealad on tihti rajamata jäänud. Eriti halb on olukord uute elamualade puhul. Inimestele parema elukeskkonna kujundamiseks tuleb lähipuhkealasid juurde rajada. Teemaplaneering annab ülevaate ja teeb ettepanekud lähipuhkealade ja puhkealade piisavuse tagamiseks.

¹² Algatatud Pärnu Linnavolikogu 15.05.2003 otsusega nr 50, lähteülesanne pikendatud Pärnu Linnavolikogu 21.04.2005 otsusega nr 37.

Lähipuhkealade rahuldavaks normiks arvestatakse 100 m² (min 50 m²) elaniku kohta. Hea on olukord, kui lähipuhkealade määr ületab 200 m² elaniku kohta. Antud teemaplaneeringus on puhkealade määr arvestatud ühe elaniku kohta, jagades lähipuhkealade pindala elanike arvuga.

Pärnu linnas on olemasolevaid ja potentsiaalseid puhkealasid ühe elaniku kohta 210 m², mis suveperioodil linnaelanike arvu kahekordistudes kahaneb 110 m², kuid on siiski piisav ja puhkealasid mitte üle koormav. Pärnu linnal tuleb keskenduda lähipuhkealade kvaliteedi parandamisele ja ühtlasele paiknemisele.

Audru vallas on lähipuhkealade vajadus erinev. Vallakeskusest kaugemates külates, kus suuri uuselamualasid ei ole, piisab lähipuhkealadeks külaplatsidest ja kooliparkidest.

Suuremates külates (üle 100 elaniku) on olemasolevate ja üldplaneeringus planeeritud lähipuhkealade ligikaudne määr elaniku kohta järgmine: Liu külas 1700 m², Lindi külas 140 m², Kõima ja Kihlepa külas 80 m², Ahaste külas 100 m², Oara ja Jõõpre külates kokku 180 m².

Pärnu linnalähistel aladel: Audru alevikus ja Papsaare külas ning veidi vähem Lemmetsa, Põldeotsa ja Malda külates on toimunud aktiivne elamuarendus. Detailplaneeringute koosseisus on nõutud suuremate elamualade planeerimisel elamualasisese puhkeala lahendamist. Kehtivas üldplaneeringus on täpsustatud avalike puhkealade planeerimise tingimusi, kuid ei ole antud juhiseid kohalike rohekoridoride paiknemise kohta. Detailplaneeringutes elamualadele planeeritud üldkasutatavad haljasalad paiknevad eraldatult ning ei ole enamasti seotud rohevõrgustikuga, mis võimaldaks inimestele tervislikke liikumisvõimalusi looduskeskkonnas. Kohalike rohekoridoride loomist raskendavad uuselamualade liiga kitsad teekoridorid, mis ei võimalda seal puid säilitada ega uushaljastust rajada. Teemaplaneeringus on skemaatiliselt kavandatud üldkasutatavaid haljasalasid ühendavate kohalike rohekoridoride paiknemine ja suunad, millest edasisel haljasalade planeerimisel lähtuda.

Lemmetsa külas on lähipuhkealasid elaniku kohta ligikaudu 30 m². Papsaare külas 100 m², millele lisandub võimalus kasutada Valgeranna puhkeala. Audru alevikus ja Põldeotsa külas elaniku kohta ligikaudu 70 m² lähipuhkealasid, millele lisandub võimalus kasutada umbes kilomeetri kaugusel asuvat Valgeranna puhkeala.

Normikohase lähipuhkeala piisavuse tagamiseks ja parema elukeskkonna kujundamiseks on soovituslik rajada koostöös RMK-ga lähipuhkeala Rebasefarmi elamupiirkonna juurest Põldeotsa küla kirdenurka ulatuvasse metsa. Soovitatavalt Audru metskonna kinnistule 15904:003:0672 ning Audru keskusest edelasse Merepiiga tee ja Audru metskonna kinnistu 15904:003:0673 vahele jäävasse metsa.

Detailplaneeringute koostamisel reserveerida maad üldkasutatavateks haljasaladeks vastavalt üldplaneeringus seatud tingimustele ning arvestades kohalike rohekoridoride paiknemist. Koos uute elamualade valmisega tuleb rajada ka nende juurde planeeritud üldkasutatavad haljasalad.

Sauga vallas on üldplaneeringuga lähipuhkeala planeeritud vaid Sauga alevikku (Sauga aleviku park), 20 m² elaniku kohta. Puudulik on lähipuhkealade olukord ka valla külates. Tammiste küla lähipuhkealana on kasutatav Tammiste puhkeala mets, mis tagab külaelaniku kohta 200 m² puhkemetsa juhul, kui inimeste takistuseta ligipääs puhkealale tagatakse ka kirdest. Normikohase lähipuhkeala piisavuse tagamiseks ja parema elukeskkonna kujundamiseks on soovituslik:

- detailplaneeringuga tagada Tammiste puhkeala ja Rääma raba vahel liikumiseks Kaubajaama ja Tammiste elamuala vahelisel alal (Tammiste puhkealast kirdes) vähemalt 15-20 m laia teekoridoriga haljastutee läbi üldplaneeringus elamualaks reserveeritud maa;
- rajada lähipuhkealad Kiisa, Pulli, Urge ja Rütavere küladesse. Kuna külad asuvad lähestikku, siis võib kavandada 2-3 küla peale 1 lähipuhkeala;

- rajada lähipuhkealad ja kohalikud rohekoridorid Sauga alevikku Tiigi tn ja Tallinna mnt elamute ja lennujaama vahelisele alale (Puhkepargi 73001:001:0285 ja Pargimetsa 73001:003:0054 kinnistud) vastavalt 21.04.2006 kehtestatud Puhkepargi detailplaneeringu lahendusele. Lähipuhkealade rajamine vastavalt kehtivale detailplaneeringule tõstab aleviku elanike jaoks puhkealade määra 120 m² -ni, mis aleviku laienemist silmas pidades võib jääda ikkagi veel väheseks.

Sindi linna üldplaneeringu järgi on linna elaniku kohta tagatud 190 m² lähipuhkeala pinda. Parkide atraktiivsemaks muutmiseks on soovitatav parkide funktsiooni täiendada vaba aja veetmise, terviseradade ja sportimisvõimalustega. Üldplaneeringuga kavandatud uutel elamualadel on soovituslik koos hoonete ehitamisega rajada lähipuhkealad elamualale lähemale kui 500 m järgmistel juhtudel:

- detailplaneeringute koostamisel reserveerida maad üldkasutatavateks haljasaladeks Tõela tn 7b kinnistule (74101:004:0068) ja Kotka pst äärde;
- välja arendada Rabaääre metsapark ning ühendada see Tõela metsapargiga umbes 20m laiuse kohaliku rohekoridoriga, mis kulgeks Aru tee algusest piki Paikuse valla piiri kuni Kesktänavani.

Paikuse vallas on Paikuse alevikus ja Silla külas kokku ühe elaniku kohta 110 m² lähipuhkeala, mis on täpselt normikohane. Lisandub võimalus kasutada üle Reiu jõe asuvat Reiu puhkeala. Seljametsa küla lähipuhkealana on võimalik kasutada Seljametsa järve puhkeala, kuid küla teisest servast on vahemaa puhkealani liiga suur.

Normikohase lähipuhkeala piisavuse tagamiseks ja parema elukeskkonna kujundamiseks on soovituslik:

- rajada koostöös RMK-ga lähipuhkeala Silla küla juurde Surju metskonna kinnistule 56801:001:0574, mida saaks kasutada ka lähedal asetseva Seljametsa küla inimesed;
- rajada lähipuhkeala Tammuru külla;
- arendada lähipuhkealaks Vaskräama park Vaskräama küla elanikele.

Tahkuranna vallas on lähipuhkealade kättesaadavus ja piisavus tagatud naabruses asuvate suurte puhkealadega. Suuremates külates (üle 100 elaniku) on olemasolevate ja üldplaneeringus planeeritud lähipuhkealade määr elaniku kohta järgmine:

- Reiu külas 50 m², lisandub 1,2 ha Reiu puhkeala ja Reiu rand;
- Uulu külas 80 m², lisandub 0,7 ha Uulu rand ja Jõulumäe puhkeala;
- Võiste külas 40 m², lisandub 1,7 ha Tahkuranna rand, Jõulumäe puhkeala ja Luitemaa puhkeala;
- Tahkuranna külas 140 m², lisandub Jõulumäe puhkeala;
- Leina külas ja Lepakülas 320 m², lisandub Jõulumäe puhkeala.

Kasvava elanikkonnaga Laadi külla tuleb rajada u 0,5 ha suurune lähipuhkeala, selleks on soovitatav reserveerida maa detailplaneeringuga (nt koostatav Kalle kinnistu 84801:001:0594 detailplaneering).

Puhkealade piisavuse tagamine

Vastab eesmärgile: SK2

Puhkealad on määratud lähtuvalt Pärnu maakonnaplaneeringust ning maakonna teemaplaneeringust "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused". Olemasolevad maakonna tähtsusega puhkealad on:

- Valgeranna puhkeala - Audru vald;
- Niidu puhkeala - Pärnu linn;
- Reiu puhkeala - Tahkuranna vald;
- Tammiste puhkeala - Sauga vald;
- Jõulumäe puhkeala - Tahkuranna vald.

Teemaplaneering täpsustab nimetatud puhkealade piire, lähtudes reaalsest puhkealade kasutusest või puhkeala pindala vähenemisest nende täisehitamise tõttu.

Suvitushooajal ei piirdu puhkamine üksnes eelpoolnimetatud puhkealadega, vaid looduskeskkonnas puhkamiseks kasutatakse intensiivselt ka mitmeid teisi looduskauneid paiku. Teemaplaneering teeb ettepaneku maakonna tähtsusega puhkealadeks arvestada lisaks eelpool loetletule veel puhkeväärtusega alasid:

- Pärnu kuurorti ja rannaniidu puhkeala - Pärnu linn;
- Reiu-Uulu ranna puhkeala - Tahkuranna vald, Reiu ja Uulu küla;
- Tahkuranna puhkeala - Tahkuranna vald, Tahkuranna külas Suurna ninast lõunasuunda jääv ranna-ala;
- Luitemaa looduskaitseala puhkeala - Tahkuranna vald, Võiste alevik, Leina ja Piirumi küla;
- Seljametsa järve puhkeala - Paikuse vald, Seljametsa küla ;
- Sauga mõisa puhkeala - Pärnu linn;
- Rääma raba puhkeala - Pärnu linn, Sauga vald.

Looduskaitsealal ja maastikukaitsealal asuvate puhkealade kasutamine peab toimuma kooskõlas kaitse-eeskirjadega. Luitemaa looduskaitseala puhkealal tuleb kaitseala tsoneeringust ja kaitseväärtustest tulenevalt kaitseala kasutuse ja ehitustegevuse planeerimisel lähtuda kaitse-eeskirjast, teha koostööd kaitseala valdajaga ning kooskõlastada kavandatavad tegevused kaitseala valitsejaga.

Suletava Rääma prügila kohale kaaluda puhkekeskuse rajamist. Koostöös RMK-ga rajada matkarajad Rääma raba puhkealale. Vana-Sauga puhkealal ehitada välja vabaõhukontsertite jt massiürituste pidamise koht.

Puhkealad, mis asuvad külade/asulate vahetus läheduses, täidavad ühtlasi ka lähipuhkeala funktsiooni.

3.5.2. Roheline võrgustik

Roheline võrgustik on osa ökoloogilisest võrgustikust, mis on planeerimisel kõige selgemini ja lihtsamini eristatav kui nn roheluse domineerimisega ala. See on karkass nii ökoloogilisele kui kompenseerivate alade võrgustikule. Kompenseerivate alade võrgustiku eesmärk on tasakaalustada looduslike ja antropogeensete süsteemide vahelisi disproportsioone (17). Rohelise võrgustiku ülesanne on bioloogilise mitmekesisuse säilitamine ja metsloomade liikumise ja rände võimaldamine.

Käesolevas teemaplaneeringus on käsitletud maakonna ja kohaliku tasandi rohelist võrgustikku. Maakonna roheline võrgustiku tuumalad ja koridorid on täpsustatud omavalitsuste üldplaneeringutega. Käesolev teemaplaneering täpsustab maakonnaplaneeringu rohelist

võrgustikku Pärnu linnas, kuivõrd see on täpsustamata kehtivas Pärnu linna üldplaneeringus. Lisaks määrab teemaplaneering kohaliku tasandi roheline võrgustiku tugialad, astmelauad ning koridorid. Maakonna roheline võrgustiku struktuuri Pärnu linnas ning kohaliku roheline võrgustiku elemente valdades ja linnades on täpsustatud koostöös omavalitsuste esindajatega.

Käesoleva planeeringu koondkaardile ja põhijoonistele on kantud roheline võrgustiku struktuur, mis koosneb maakonna ja kohaliku tasandi tuumaladest ja koridoridest ning kohaliku tasandi astmelauadest.

Maakonna roheline võrgustiku komponendid on tuumalad ja koridorid.

- Tuumala on loodusmaastike domineerimisega piirkond, millele süsteemi funktsioneerimine valdavalt toetub. Tuumalad on ümbritseva suhtes kõrgema väärtusega alad.
- Koridorid on tuumalasid ühendavad elemendid, mis on oma vormilt riba- ja joonstruktuurid, tagades võrgustiku sidususe ja terviklikkuse (18).

Kohaliku tasandi roheline võrgustiku peamiseks funktsiooniks on puhkuse võimaldamine ja rohestruktuuride avaliku kasutuse tagamine. Kohalik roheline võrgustik võimaldab linnastunud aladel erinevatele linnu-, looma- ja taimeliikidele elupaiku ja kergendab loomade liikumist ning taimede levikut neile sobivatele aladele nii, et liigid säilivad elujõulisena suhteliselt killustunud looduskeskkonnas. Kohaliku tasandi roheline võrgustiku komponendid on kohaliku tähtsusega tugialad, astmelauad ja koridorid.

- Kohaliku tasandi tugiala eesmärk on suurendada valdavalt linnaliste maastike bioloogilist mitmekesisust ja pakkuda elupaiku liikidele. Ühtlasi võivad tugialad kanda ka puhkealade funktsiooni. Tugialadeks on metsatukad, haljasalad, kaitsehaljastus puhvertsoonis, pargid ja veekogude kaldaalad
- Kohaliku tasandi astmelauad on eraldiasetsevate väiksemapindalaliste saarekestena paiknevad rohealad (enamasti pargid, haljasalad, kalmistud). Astmelauad võib kanda ühtlasi ka lähipuhkealade funktsiooni.
- Kohaliku tasandi roheline koridor on ühendus teiste roheline võrgustiku aladega ja selle kavandamisel on arvestatud nii inimeste liikumisvajaduste ja -suundadega (jalakäijad, jalgratturid) kui ka liikide ökoloogiliste vajadustega. Kohalikuks roheliseks koridoriks võib olla allee, haljastatud tee, veekogu äärne kaitsevöönd, veekogu taimestund ranna- või kaldavöönd vm ühendusena toimiv looduslik või poollooduslik ala.

Maakonna roheline võrgustiku alade planeerimise ja arendamise tingimused

Vastab eesmärgile: SK2, K2

Oluline on tagada üldplaneeringutega määratud roheline võrgustiku alade pindala, läbimõõtude ja sidususe säilimine. Roheline võrgustiku toimimiseks ja sidususe tagamiseks on käesoleva teemaplaneeringuga täpsustatud ja täiendatud maakonna teemaplaneeringus ja üldplaneeringutes sätestatud tingimusi ja nõudeid roheline võrgustikule.

Maakonna roheline võrgustiku alade planeerimise ja arendamise tingimused:

- maakonna roheline võrgustiku tuumaladel tuleb säilitada hajaasustus - ehitamise tingimused on seatud üldplaneeringutes;
- arendustegevusel ja maakasutuse muutmisel tuleb tagada rohevõrgustiku sidusus ja toimimine. Roheline võrgustiku aladele ei ole soovitatav rajada loodusmaastikku tugevalt muutvaid ja killustavaid suurepindalisi objekte. Täpsustavad tingimused:
 - roheline võrgustiku koridorides ei tohi ehitamisega tekitada barjääriefekti - keelatud on tarastamine (v.a õuealal) ja loodusliku taimkatte asendamine muruga;

- rannaalade täisehitamist ja liigset sillutamist tuleb vältida, et tagada nende toimimine ökoloogilise võrgustiku osana ja avaliku puhkeotstarbeks kasutatava alana.
- looduskaitsealal ja maastikukaitsealal asuvatel rohelise võrgustiku aladel on planeerimise ja arendamise tingimused täpsustatud kaitse-eeskirjadega;
- rohelise võrgustiku aladele on soovitatav rajada rekreatsiooni ja õppe eesmärgil liikumistasandil, v.a juhtudel kui tegu on kaitsealaga ning kaitse-eeskiri seda ei luba.

Kohaliku rohelise võrgustiku alade planeerimise ja arendamise tingimused

Vastab eesmärgile: SK2, K2

Kohaliku rohelise võrgustiku alade planeerimise ja arendamise tingimused:

- tagada rohelise võrgustiku sidusus ja toimimine;
- kohalike roheliste koridoridega külgnevatel aladel detailplaneeringute ja projektide koostamisel tuleb arvestada avalike haljasalade (sh lähipuhkealade) loomise vajadusega;
- kui kohalik rohelise võrgustiku koridor ühtib planeeritud või planeeritava jalg- ja jalgrattateega, rajada koridor võimalusel haljastatud teena või alleena;
- hajaasustuses planeeritud kohaliku rohelise võrgustiku koridorid on soovitatav tagada 20 m laiustena ning kõrghaljastatuna.

3.5.3. Turism ja puhkemajandus

Vabariikliku tähtsusega kuurortlinn Pärnu on tuntud tänu kiirelt soojenevale mereveele, liivarannale, parkide rohkusele ja puhkevõimalustele. Lisaks kohalikele elanikele tuleb puhkealade kasutajaskonda juurde lisada suveperioodil siin suvitavad turistid. Via Baltica valmimisega suureneb tulevikus transiit turistide osakaal.

Pärnu linna rohestruktuure toetavad Pärnu ümbruse suuremad puhkealad ca 30 km raadiuses, kus suvitajad ja turistid saavad rannamõnuseid nautida või loodusradadel liikuda. Populaarsed puhkealad paiknevad rannikul, sisemaa poole jäävad kohaliku tähtsusega puhkealad.

Puhkealadel tuleb luua võimalusi erinevateks puhkeotstarbelisteks kasutusteks ning tagada ala heakord ja turvalisus. Sellised teenused on näiteks kohalikel lähipuhkealadel külaplatside, liikumistasandil, supluskohtade, palliplatside ja lastemänguväljakute valgustamine, korrashoid ja heakord. Suurtel puhkealadel on Pärnu piirkonna elanikel ja turistidel võimalik tasuta veeta pikemaajalist looduspuhkust RMK matkaradadel, mis on varustatud lõkkeplatside, puhkekohtade, vaatetornide ja muude rajatistega.

Planeeringuala läbib rahvusvaheline EuroVelo ning piirkondlikud EstoVelo jalgrattamarsruudid. Pärnumaa turistide ühtlasemaks jaotumiseks üle maakonna ja piirkonnas viibimise kestvuse pikendamiseks on koostatud jalgrattateede võrgustiku "Pärnumaa VELO" väljaarendamise kava (11), millega planeeritud marsruudid läbivad või kulgevad regiooni tähtsusega puhkealasid ning peamisi vaatamisväärsusi.

Teemaplaneering toob välja olulisemad turistidele ja kohalikele elanikele suunatud Pärnu linna ja lähiümbruse puhkemajanduslikud objektid

Tabel 4. Objektid on kantud põhikaartidele ning leitavad vastava numbri alusel.

Tabel 4. Puhkemajanduslikud olemasolevad ja planeeritud objektid.

Puhkemajanduslik teenus	Olemasolev	Planeeritud
Tervisesport	<u>Pärnu linn</u> - Jaansoni rada Pärnu jõe paremkaldal (1) - Pärnu rannapargi terviserada (2) - Pärnu Kalevi staadion (45) <u>Tahkuranna vald</u> - Reiu- Raeküla tervise- ja suusarajad (3) - Jõulumäe Tervisespordikeskus* (4) <u>Sindi</u> - Sindi suusarada (5)	<u>Pärnu linn</u> Jaansoni rada Pärnu jõe vasakkaldal (1)
Hobisport	<u>Pärnu linn</u> - Pärnu sõudebaas (6) - Pärnu Kalevi Aerutajate Klubi, Suur-Jõe 50b (46) - Pärnu jahtklubi (7) - Pärnu ranna surfialad (8) - Pärnu tennisehall, tennisstaadionid ja -väljakud (9) - Munamäe pargi <i>skatepark</i> (10) - Tammiste vibustaadion (11) <u>Audru vald</u> - Audru ATV ja krossirada* (12) - Potsepa krossirada* (13) - ratsutamine- Sassi ratsaturismitalu, Kabriste küla (14) - Valgeranna golf (15) - Audru golf (16) <u>Sauga vald</u> - Pärnu krossirada e Pärnu Lennuvälja Motopark (17) <u>Sindi linn</u> - tenniseväljak (18) <i>skatepark</i> (19) - ronimissein (20) <u>Tahkuranna vald</u> - orienteerumise püsirajad Raekülas ja Jõulumäel (21)	<u>Pärnu linn</u> - Pärnu jõe sõude- ja aerutamiskanal (2) - Vana-Sauga jalgpallikeskus (4) <u>Audru vald</u> - Audru ringrada* (5) <u>Tahkuranna vald</u> - Tahkuranna golf (6) - Veespordiala Reiu rannas (7) <u>Sindi linn</u> 25 m radadega väliujula rekonstrueerimine (8)
RMK jt õppe- ja matkarajad	<u>Audru vald</u> - Neitsiraba külastuskeskus (22) <u>Sauga vald</u> - Tammiste metsarada (23) <u>Tahkuranna vald</u> - Jõulumäe õpperada (24) - Uulu looduse õpperada (25)	<u>Pärnu linn</u> - Niidu metsa looduse õpperada (9) <u>Sauga vald</u> - Rääma raba matkarajad (10)

Puhkemajanduslik teenus	Olemasolev	Planeeritud
Supluskohad	<u>Pärnu linn</u> • Mai rand (26) • Pärnu Keskrand (27) • Raeküla rand (28) • Vana-Pärnu supluskoht (29) <u>Audru vald</u> • Valgerand (30) <u>Sindi linn</u> • Pärnu jõe ääres, Viira tn (31) • Pärnu jõe ääres, Supluse tn väliujula (32) • Pärnu jõe ääres, Kalda tee lähialas (33) <u>Paikuse vald</u> • Seljametsa karjäärijärv (34) <u>Tahkuranna vald</u> • Reiu rand (35) • Tahkuranna rand (36)	<u>Pärnu linn</u> • Pärnu jõe supluskohad (16) <u>Sauga vald</u> • Tammiste küla ranna-ala Pärnu jõe ääres Uuemetsa teel (11) • veepuhkepark (12)
Teemapargid	<u>Audru vald</u> • Valgeranna seikluspark (37)	<u>Paikuse vald</u> • Kiviaja küla Reiu puhkealal (13) <u>Tahkuranna vald</u> • Lottemaa Reiu-Uulu puhkealal (14)
Vabaõhuüritus	<u>Pärnu linn</u> • Vallikäärü kontserdipaik* (38) • Pärnu Rannapark (39) • Steineri aed (40) • Raehoov (41) • Vanalinna kooli hoov (42) <u>Paikuse vald</u> • Paikuse vabaõhulava* (43) <u>Sindi linn</u> • Sindi vabaõhulava* (44)	<u>Pärnu linn</u> • Vana-Sauga kontserdipaik* (15)

*Massiüritusteks ette nähtud paik.

Lisaks

Tabel 4 nimetatud puhkemajanduslikele objektidele on Pärnu linnas ja lähiümbruses mitmeid majutus-, toitlustus-, spaa- ja heaoluteenuseid pakkuvaid ettevõtteid.

Pärnu regiooni turismimajandust iseloomustavad liialt ühekülgsed turismiteenused, tugev sesoonsus ja liialt lühike kohalviibimisaeg (12). Turismimajanduse arenguks ning sesoonsuse vähendamiseks on koostatud mitmeid uuringuid ning kavasid, mille alusel tuleb edendada ja jätkata turismialast koostööd ning seatud eesmärkide täitmist.

Teemaplaneering käsitleb turismimajanduse sesoonsuse leevendavat lahendust suvise ühistranspordi korraldamisena p.3.4.3.

3.6. Tehnovõrgud

Elamu ja tootmisalade laienemine ning laienemise perspektiiviga arvestamine eeldab tehnilise infrastruktuuri läbimõeldud lahendusi, et rajamise ja eksploatatsioonikulud oleksid võimalikult madalad. Teemaplaneering käsitleb põhjalikumalt vee-, kanalisatsiooni- ja gaasivarustust kui kõige suurema arendusperspektiivi arvestamise vajadusega võrke.

Ühtne Mudel-GIS andmebaas tehnovõrkude informatsiooni haldamiseks

Vastab eesmärgile: K1, M3, SM2, MK2

Teemaplaneeringu koostamine on näidanud, et piirkonnas puudub terviklik infosüsteem ning seetõttu ka terviklik ülevaade erinevate piirkondade tehnovõrkudega varustatusest. See on oluliseks takistuseks planeerimis- ja investeerimisotsuste tegemisel.

Kvaliteetse ja ajakohase informatsiooni haldamiseks luuakse digitaalne mudelpõhine geoinfosüsteem omavalitsuste ja Pärnu Maavalitsuse koostöös.

3.6.1. Veevarustus

Ühtne veevarustuse süsteem on vajalik Pärnu linna ja lähiümbruse omavalitsustes, et tagada kvaliteetne joogivesi ning kasutada maksimaalselt Vaskrääma veehaarde reservi. Mida enam on süsteemis tarbijaid, seda madalamad on rajamise ja eksploatatsioonikulud. Teemaplaneeringuga on määratud kohustuslikud alad, mille arendamisel tuleb liituda Pärnuga seotud ühtselt toimivaks ühisveevõrguks. Ühtse süsteemiga liitumine ja iseseisvate veehaarete (puurkaevude) rajamise vältimine vähendab ka keskkonnareostuse põhjavette sattumise riski.

Ühtse veevõrgu arendamisel on üheks takistuseks vee-ettevõtjate juhtimine. Valdadel ja Sindi linnal on seni puudunud kontroll Pärnu linnale kuuluva AS Pärnu Vesi tegevuse üle ning võimalused seda mõjutada. Audru vald ja Paikuse vald on sõlminud kokkulepped AS-iga Pärnu Vesi. Tervikliku veevarustussüsteemi arendamiseks on vajalik piirkonna omavalitsuste osalus keske vee-ettevõtja juhtimises.

Pärnu linna veevarustussüsteem saab alguse Reiu veetöötusjaamast, mis saab toite kahest veehaardest:

- Reiu veehaare paikneb linna kaguosas ja töötab 1968. aastast alates. Käesoleval ajal on veehaardel 14 puurkaevu, neist kolm avab ordoviitsium-kambriumi veekompleksi. Viie (5) puurkaevu vesi on halva kvaliteediga, kasutuses on praegu 8 puurkaevu;
- Vaskrääma veehaare asub Pärnu linnast 5,5 km kagu poole, Paikuse valla territooriumil. Veehaare koosneb 10-st puurkaevust, mida kasutatakse alates 1990. aastast.

Pärnu linna veevarustussüsteemist on varustatud veega lisaks Pärnu linnale Audru valla suurem osa tarbijatest. Sindi linna veevarustussüsteem saab alguse Reiu veetöötusjaamast. Sama torustikuga on liidetud Paikuse veetorustik. Pärnu linna veevarustussüsteemist on võimalik

varustatud veega ka Sauga valla suurem osa tarbijatest, Tahkuranna valla tarbijad sellises ulatuses, mis on tehnilis-majanduslikult põhjendatud.

Pärnu linna veevarustussüsteemil on piisavalt reservi (kuni 100 000 inimest), et laiendada olemasolevat veevõrku.

Kvaliteetse joogivee tagamise tingimused

Vastab eesmärgile: SM2

Audru valla territooriumil on läbi viidud joogivee kvaliteedi uuring (13), mis tõi probleemina välja üle piirnormi oleva fluori sisalduse joogivees. Nimetatud probleem esineb Pärnust põhjapoolsematel aladel, millest planeeringualasse kuuluvad Audru ja Sauga vald. Nimetatud omavalitsuste Pärnuga seotud piirkonnad on mõistlik parema joogivee kvaliteedi tagamiseks liita Pärnuga seotud ühtselt toimiva veevarustussüsteemiga. Teemaplaneering seab järgmised tingimused kvaliteetse joogivee tagamiseks:

- liita teemaplaneeringuga määratud alad Pärnuga seotud ühtselt toimivaks ühisveevõrguks;
- tamponeerida või konserveerida kasutuseta puurkaevud piirkondades, kuhu rajatakse ühisveevärk. Tamponeerimata puurkaev on keskkonnareostusohuga objekt;
- enne arendustegevuse või detailplaneeringu algatamist selgitada välja nõuetele vastava joogivee tagamise võimalused.

Olemasolevad joogiveesüsteemid jäävad toimima, kuni on tagatud selle kvaliteet.

Pärnu linna lähialale ei ole lubatud puurkaevude rajamine selliselt, et puurkaevu depressiooni lehter ulatuks Pärnu linna territooriumile. Pärnu linna aluspinnase savisus ja puurkaevude kasutamine põhjustab vajumisi.

Ühisveevärgi ja kanalisatsioonisüsteemiga liitumise kohustustega alade määramine

Vastab eesmärgile: SM2

Teemaplaneeringu tehnovõrkude joonisel on kujutatud alad, millel on kohustus liituda Pärnuga seotud ühtselt toimiva vee- ja kanalisatsioonisüsteemiga.

Pärnuga seotud ühtsesse veevõrku on võimalik liita Sauga ja Tahkuranna tarbijad. Sauga valla suurtarbija Sauga aleviku ühendamiseks on Pärnu linna ja Sauga valla piirile Lõo tänavale ehitatud veetorustik, mis annab võimaluse Sauga valla Sauga aleviku ühendamiseks Pärnuga seotud ühtseks veevarustussüsteemiks. Ühendamine eeldab veel ühe ringistava veemagistraali rajamist.

Tahkuranna valla lähemal asuvate tarbijate ühendamine on samuti tehniliselt võimalik, kuid vajab tehnilis-majanduslikku analüüsi. Tehnilis-majanduslikud lahendused tuleb leida edasiste projektidega. Käesoleval ajal on välja ehitatud Tahkuranna valla piirile Kalevi puisteele veetorustik De 160, mis annab võimaluse Tahkuranna Golfi alade ühendamiseks Pärnuga seotud ühtse veevarustussüsteemiga.

3.6.2. Kanalisatsioon

Pärnu linna puhastiga seotud reovete kanalisatsioonisüsteem on juhitud reovete kanalisatsiooni puhastusjaama Mõrra tänaval. Tasase reljeefi tõttu on kogu kanalisatsioonisüsteem üles ehitatud pumplatele koos pikkade survetorustikega. Pumplad töötavad nii ühtsesse survetorustikku kui ka kaskaadina.

Pärnu linna puhastiga seotud reovete kanalisatsioonisüsteemi on lisaks Pärnu linnale juhitud:

- Sindi linna reovesi (11 km survekollektorit renoveeritakse 2011. aasta jooksul);

- Paikuse valla suurem osa tarbijatest: Paikuse alevik, Sinioja elamukvartal, Seljametsa küla, AS Paikre jäätmekäitluskeskuse reoveed, mitmed Silla küla elamugruppide reoveed (AS Paikre jäätmekäitluskeskuse torustik 2005. aastal);
- Audru valla Audru alevi ja Eluteega külgnevate kinnistute tarbijad (pumplad ja torustik ehitatud 2006.-2008. aastal);
- Audru vallas asuva spoonitehase reovesi eraldi survetorustikuga;
- Sauga valla Sauga aleviku ja Vingi küla tarbijad;
- Sauga valla mõningate tarbijate grupid Tammiste külas (Uuemetsa, Saialille, Aasametsa, ehitatud 2000. a paiku);
- Tahkuranna valla tarbijad Reiu külas Tõllapulga tee piirkonnas (pumpla rekonstrueeritud, torustik vajab rekonstrueerimist).

Ühtse kanalisatsioonivõrgu loomine

Vastab eesmärkidele: SM2, MK2

Pärnu linna puhastiga seotud reovete kanalisatsioonisüsteemi on võimalik liita Audru valla, Sauga valla, Tahkuranna valla ja Paikuse valla tarbijad.

Audru vallas on rajatud Pärnu linna reoveepuhastile suunatud kanalisatsioonisüsteem. Vastavalt Sweco Projekt AS poolt koostatud projektile on tarbijate koguarvuks, keda on võimalik läbi Elu teele rajatud survetorustiku ühtsesse kanalisatsioonisüsteemi ühendada, u 6600 elanikku. Torustikule on rajatud projekti käigus 21 reoveepumplat, millest osadel puudub käesoleval ajal koormus, kuna kinnisvaraarendus on seiskunud. Arenduspiirkonnad, millel on juba kas välja ehitatud ühendus olemasolevate kanalisatsioonipumplatega või on võimalik need ühendada mõne olemasoleva kanalisatsioonipumplaga. Ühendamine on probleemideta, kuna reservi võrreldes olemasoleva tarbimisega on piisavalt. Teiste, kaugemal asuvate tarbijate ühendamiseks peab tegema tehnilis-majanduslikud kontrollarvutused. Audru Vallavalitsuse poolt on kaalutud endise Rebasefarmi asula ning teiste Põldeotsa küla tarbijate (Uruste aianduskooperatiivide) ühendamist rajatud torustikke kasutades Pärnu linnaga seotud kanalisatsioonipuhastisse. Teine variant - rajada/rekonstrueerida kohalikud puhastid.

Sauga aleviku vanemate korterelamute piirkonnas on torustikud vanad ja amortiseerunud, mistõttu imbub kanalisatsioonisüsteemi vihmade perioodil suures koguses infiltratsioonivett. Olemasolevate torustike rekonstrueerimine vähendaks oluliselt olemasoleva pumpla koormust ning annaks võimaluse teiste seni ühendamata tarbijate kanaliseerimiseks. Käesoleval ajal on projekteerimisel projekt Sweco Projekt AS poolt, mis annab lahenduse Sauga valla Tammiste küla tarbijate ühendamiseks Sindi-Pärnu survekanalisatsiooniga. Teiste suuremate külade - Kilksamaa ja Eametsa küla - reovete juhtimiseks Pärnuga seotud ühtse kanalisatsioonisüsteemi ühendamiseks tuleb teha tehnilis-majanduslikke arvutusi.

Sindi linnas toimub 2011. a kanalisatsiooni väljaehitamine piirkondades, kus varem puudus ühine kanalisatsioonisüsteem. Paralleelselt renoveeritakse Sindi linna reovee peapumplast Pärnu puhastusjaama suunduv survekollektor 11 km ulatuses.

Paikuse vallas on hulgaliselt elamupiirkondi juba ühendatud Pärnuga seotud ühtsesse kanalisatsioonisüsteemi, siiski on ka olemasolevaid elamupiirkondi, millel ühiskanalisatsioon puudub või on olemas ühiskanalisatsioon lokaalsete biopuhastitega. Perspektiivis on vajalik kanalisatsioon lahendada läbi olemasoleva Paikuse peapumpla Pärnuga seotud ühtsesse kanalisatsiooni.

Tahkuranna valla olemasolev kanalisatsiooni survetorustik Reiu küla kanalisatsioonipumplast on amortiseerunud ning vajab rekonstrueerimist. Rekonstrueerimine annab võimaluse ühendada rekonstrueeritavasse torustikku tarbijad sellises ulatuses, mis on tehnilis-majanduslikult põhjendatud. AS Pärnu EKE Projekt poolt on koostatud detailplaneering Tahkuranna Golfi ühendamiseks Pärnus Raeküla kanalisatsioonisüsteemi. Planeeritud torustike rajamine annab

võimaluse ühendada rekonstrueeritavasse torustikku tarbijad sellises ulatuses, mis on tehnilis-majanduslikult põhjendatud.

3.6.3. Elektrivarustus

Uute alajaamade vajadus nähakse ette koostatavate detailplaneeringutega, arvestades üldplaneeringutes toodud põhimõtteid. Teemaplaneeringuga ei kavandata uusi elektriliine ega alajaamu.

Eraldi planeeringuga on kavandamisel Harku-Lihula-Sindi 110 kV magistraalliini rekonstrueerimine 330 kV pingega magistraalliiniks.

Pärnu piirkonna ühendamiseks 330 kV ringvõrku on ehitamisel Tartu-Viljandi-Sindi 330/110 kV magistraalliin, mis tagab suurema elektrienergiaga varustamise kindluse Lääne-Eestis.

3.6.4. Sidevarustus

Valglinnastumise uuringu tulemustel on sideühendus võimaldatud kogu planeeringuala elanikkonnale läbi kaabelside- või traadita internetivõrgu.

3.6.5. Soojusvarustus

Soojusvarustus on igas omavalitsuses lahendatud lokaalselt. Kuna soojusenergia transportimine kauge maa taha ei ole mõistlik, siis nii jääb see ka tulevikus.

Pärnu linnas on kaugkütte operaatorfirmaks Fortum Termest AS. Pärnu linnas tegutsevad järgmised kaugkütte katlamajad:

- Niidu tn koostootmisjaam;
- Õli tn 6 katlamaja;
- Ringi tn 56 katlamaja;
- Turba tn 5 konteinerkatlamaja;
- Suur-Jõe tn 52 katlamaja (jääb tulevikus reservkatlamajaks).

Audru vallas on kaugküttesüsteem olemas Papsaare küla korterelamute piirkonnas. Audru alevikus kaugküttesüsteem puudub ja korterelamuid köetakse elamutesse rajatud katlamajadest. Üldplaneeringus on tehtud ettepanek kaugkütte kasutuselevõtuks Audrus (vt ÜP ptk 2.3.4). Kaugküttesüsteemid on olemas ka Sauga alevikus, Paikuse alevikus, Uulu alevikus ning Sindi linna keskosas.

Sindis on perspektiivne võimalus koostootmisjaama rajamiseks eelkõige tootmisettevõtete eestvedamisel. Koostootmisjaama rajamisel liita sellega võimalusel kaugkütte piirkonda jäävad korrusmajad.

Fortum Termest AS ettepanekul on Pärnu Linnavolikogu algatanud *Pärnu linna kaugküttepiirkondade määramise teemaplaneeringu*¹³, koostajaks AS Pärnu EKE Projekti. Vastavas teemaplaneeringus antakse põhjalik ülevaade Pärnu linna kaugküttesüsteemide hetkeolukorrast ja perspektiividest. Käesolev teemaplaneering Pärnu linna kaugküttesüsteeme põhjalikumalt ei käsitle.

¹³ Pärnu Linnavolikogu 15.04.2010 otsus nr 27.

3.6.6. Gaasivarustus

Pärnu linn ja lähialad on varustatud maagaasiga alates 2006. aastast, mil Pärnusse toodi magistraalgaasitrass Vändra lähisel olevast gaasitrassist. Pärnusse saabub kõrgsurvegaasi trass läbi Sauga valla Tammiste küla. Enne Pärnusse jõudmist läbib gaas Urgel Sindi gaasijaotusjaama, kus haruühenduse kaudu viiakse gaas jaotustorustiku kaudu Sindi linna ja Paikuse valla tarbijateni. Sindi gaasijaotusjaamas alandatakse kõrgsurve kesksurveks ning gaas jaotatakse laiali Sindi linna tarbijatele.

Teemaplaneeringu tehnovõrkude joonisele on kantud olemasolevad gaasimagistraaltorud, üldplaneeringutega planeeritud gaasitorud ning Urge ja Pärnu gaasijaotusjaamad.

Pärnusse jõuab kõrgsurvegaas Pärnu gaasijaotusjaama Niidu tänaval, kus ühtlasi asub ka koostootmisjaam. Viimane kasutab kütuseks nii kohaliku kütusena hakkepuitu, turvast kui ka gaasi. Koostootmisjaamas toodetakse nii soojusenergiat kui ka elektrienergiat ning samas asuvas gaasijaotusjaamas toimub ka kõrgsurvegaasi rõhu alandamine.

Audru vallas on gaasijaotustorustikud rajatud alates Loode-Pärnus olevast kesksurve magistraaltrassist. Torustik on rajatud Elu teele alates Sadama juurdesõiduteest kuni Valgeranna teeni. Planeeritud on torustiku jätkamine piki Elu teed kuni Audru alevikuni, juba rajatud torustiku läbimõõt on sellega arvestanud. Rajatud ja planeeritud torustik annab võimaluse varustada gaasiga Audru aleviku, Elu tee ääres ja läheduses asuvaid võimalikke tarbijaid.

Sauga valda läbib gaasimagistraaltorustik. Sauga vallas on välja ehitatud gaasijaotustorustikud Tammiste külas Randivälja teele Jõhvika ja Sinika tänavale kinnistutele. Torustik saab alguse Pärnu Koostootmisjaamast. Rajatud torustik võimaldab välja ehitada jaotustorustikud ka teistele Tammiste küla tarbijatele.

Sauga aleviku tsentraalse gaasiga varustamiseks on vajalik välja ehitada Pärnu linnas kesksurvegaasi magistraaltrass Turba tänavale ning sealt edasi kuni Sauga alevikuni.

Paikuse vallas on gaasijaotustorustikud rajatud alates Sindi linna kesksurvegaasi magistraaltrassist. Torustikud on rajatud Paide maantee äärde kuni Reideni tänavani, mis asub Pärnu linnas. Teine haru on rajatud Käärasoo teele kuni Silla külas Seenemetsa tänavale elamuteni. Rajatud torustik annab võimaluse varustada gaasiga Paikuse alevikku, samuti Silla küla elamualasid Käärasoo tee ja Jõekalda tee ääres.

Tahkuranna vallas gaasitorustikke seni rajatud ei ole. Planeeritud on gaasijaotustorustiku rajamine läbi Pärnu linna Raeküla linnaossa planeeritava gaasijaotustorustiku. Rajatava torustiku kaudu on võimalik varustada gaasiga Tahkuranna Golfi, Reiu küla, samuti Uulu küla võimalikke tarbijaid.

Sindi linnas on välja ehitatud kesksurvegaasi magistraaltrass ja mõningad jaotustorustikud. Rajatud torustik annab võimaluse Sindi linna tarbijate varustamiseks gaasiga.

Gaasi jaotustorustike rajamist pärsib kõige enam potentsiaalsete tarbijate madal huvi. Operaatorfirmad on huvitatud magistraal- ja harutorustike rajamisest, kui see on tehnilis-majanduslikult põhjendatud ning peale torustike rajamist liitub piisav hulk uusi tarbijaid. Olemasolevates elamutes, kus on olemas mõnel teisel kütusel töötav küttesüsteem, määravad huvi gaasiküttele üleminekuks gaasi hind ja liitumismaksu suurus. Põhimõtteliselt sama printsiip kehtib ka uute elurajoonide rajamisel.

3.7. Maa- ja veealade kasutamise täpsustamine

Teemaplaneering täpsustab ja täiendab üldplaneeringutega planeeritud maakasutuse juhtfunktsioonide arendamist täiendavate tingimuste seadmisega sellisel määral, et oleks tagatud

planeeritud võrgustike toimimine ja asustuse koordineeritud areng. Seatud on tingimused arendustegevusele üleujutusohuga aladel ja maalihkeohtlikes piirkondades. Lisaks on esitatud ettepanekud planeeringute alaseks koostööks maakasutuse arengu suunamisel.

Tingimused haridusasutuse planeerimisel

Vastab eesmärgile: S3

Kodulähedase alg- ja põhihariduse tagamiseks on seatud järgmised tingimused, mida tuleb järgida haridusasutuse asukoha planeerimisel ja ehitamisel:

- lasteasutuste kruntide planeerimisel peab lähtuma *Koolieelse lasteasutuse seadusest*;
- lasteaedade ning koolide juurde tuleb planeerida ka parkimisalad nii töötajatele kui ka lapsevanematele laste lasteaeda viimiseks;
- koolide kruntide planeerimisel tuleb lähtuda *Tervisekaitse nõuetest koolidele*;
- koolide ja lasteasutuste ümbruses tuleb tagada müra-, vibratsiooni- ja õhusaastevaba õpikeskkond;
- koolide juurde peab ohutult pääsema jalgsi ja jalgratastega;
- koolide juures tuleb luua katusega ja suletud jalgrattaparklad.

Rangemad tingimused ehitustegevusele üleujutusohuga aladel

Vastab eesmärgile: MK3

Mereäärsetel aladel on vastavalt *Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivile 2007/60/EÜ, 23. oktoober 2007, üleujutuse hindamise ja maandamise kohta* vajalik arvestada ning rakendada meetmeid üleujutusosalade osas. Pärnu lahe rannikuala on kaardistatud Keskkonnaministeeriumi andmetel üleujutusohuga alaks. Paremaks ennetus- ja päästetööde kavandamiseks on koostatud Pärnumaa rannikualade kriisikaart, mille 1 m, 2 m ja 3 m ümp veetasemega üleujutatavate alade piirid on kantud ka planeeringu koondkaardile ning põhikaartidele.

Üleohutusosalast hoolimata on suur surve ehitustegevusele rannikuäärsetel aladel. Valglinnastumise uuring toob välja, et üleujutusohuga alasse (3 m ümp) jääb kõige enam hooneid Pärnu linnas (1156) ning Audru vallas Papsaare külas (270). Kõigist üleujutusohuga alal asuvatest eluhoonetest 23% on ehitatud viimase kümne aasta jooksul. Üleujutusohuga aladele planeerimine ja ehitamine toob kaasa paratamatult lisakulusid krundi omanikule ja omavalitsusele. Reguleerimaks planeerimist ja ehitustegevust ning vähendamaks kahjulikke tagajärgi inimese tervisele, keskkonnale, kultuuripärandile ja majandustegevusele, seab teemaplaneering järgmised tingimused üleujutusohuga alade arendamisel:

- Üldtingimus- alla 3 m ümp maa-aladel tuleb arvestada üleujutusriskiga ja asjaoluga, et alla 3 m ümp projekteeritud hoonete ja rajatiste osad võidakse üle ujutada, mistõttu on soovitatav vastavad konstruktsioonid rajada veekindlatena või hingavatena ning arvestada üleujutuse mõju ehitusmaterjalidele ja konstruktsioonidele;
- uute sisekliimaga hoonete¹⁴ I korruse põranda lubatavaks madalaimaks ehituskõrguseks Pärnu linnas ja selle ümbruse üleujutusosaladel on 3,0 m ümp. Antud kõrgust võib alandada kuni 2,5 meetrini ümp, kui viiakse läbi konkreetse maa-alal üleujutuse mõju uuring, mille tulemusel selgub väiksem lainetusest tulenev üleujutusala;
- Pärnu linnas alla 2 m ümp maa-aladel, väljakujunenud keskkonda olemasoleva hoonestuse vahele uue sisekliimaga hoone kavandamisel tuleb arvesse võtta nii uue hoone olemasolevasse keskkonda sobivust kui üleujutusest tuleneda võivaid riske. Arhitektuursetel kaalutlustel võib erandkorras lubada I korruse põranda madalamat ehituskõrgust, kui rakendatakse efektiivselt muid meetmeid inimeste ja hoone ohutuse tagamiseks;

¹⁴ Ehitusseaduse § 2 lõige 2¹

- avalikkusele suunatud ja randa teenindavate hoonete I korruse pind võib olla madalam, kui 3 m ümp, kui on arvestatud eelpool toodud üldtingimust. Täiendavalt tuleb hinnata üleujutusega kaasneva ujumaterjali poolt tekitatavat võimalikku kahju ning näha ette vajalikud kaitsemeetmed (takistavad piirded, metallkatted klaasfassaadidele, tugevdatud konstruktsioonid vms);
- elektripaigaldised (kaablid, valgustid, ühenduskohad, kilbid jne) tuleb projekteerida, ehitada ja kasutada vastavalt elektriohusseaduse nõudeid järgides. Uute alajaamade ja elektrikilpide minimaalne kõrgus peab olema 2m ümp;
- tehnovõrkude projekteerimisel ja kasutamisel arvestada üleujutusohuga;
- detailplaneeringute koosseisus peab olema vertikaalplaneerimise projekt, mis arvestab maapinna tõstmisest tulenevate mõjudega naaberkinnistule.

Üldplaneeringutega elamuehituse reservmaadeks määratud üleujutusohuga aladel detailplaneeringute koostamisel tuleb hinnata võimalikke üleujutusohust tulenevaid riske. Arenduste puhul, kus on kehtiv detailplaneering, kuid ehitusluba ei ole veel väljastatud, tuleb arvestada riskidega projekteerimisel.

Tingimused ehitustegevusele maalihkeohuga aladel

Vastab eesmärgile: MK3

Pärnu jõe orust on teada mitmeid maalihkejuhtumeid Audru, Pärnu, Sauga ja Reiu jõgede nõlvadel. Kuivõrd just jõgede ääres on surve ehitustegevusele, siis on oluline teada, millistel jõeõikudel ning kui suure tõenäosusega looduslikke maalihkeid võib kujuneda. Nimetatud jõgede maalihkeid on uuritud Tartu Ülikooli (TÜ) geoloogia instituudi poolt ning on koostatud uurimus (14), mis sisaldab soovitusi maalihkeohtlikel jõeõikudel toimetamiseks. Pärnu linnas on maalihke ohtualale ehitamise vältimiseks läbi viidud *Pärnu ja Sauga jõe kallaste püsivuse uuring* (16).

Teemaplaneering ei määra täiendavaid tingimusi ehitustegevusele maalihkeohtlikel jõeõikudel. Maalihkeohtlikel jõeõikudel tuleb ehitustegevuse korral arvestada eelpool nimetatud uuringu tulemustega ning üldplaneeringutes sätestatuga.

Planeeringute alane koostöö

Vastab eesmärgile: MK3, M3

Planeeringuala kestliku arengu tagab ühtsetel alustel planeerimistegevuse koordineerimine ning informeerimine naaberomavalitsuse planeerimistegevusest. Planeeringu koostamisel on oluline, et oleks arvestatud planeeritu mõjuga naaberomavalitsustele. Teemaplaneering esitab soovitusel planeeringute alaseks koostööks juhtudel, mis eeldavad teemaplaneeringus käsitletud võrgustike ümberkorraldamist. Planeeringute alane koostöö peab toimuma planeeringuala omavalitsuste ja Maavalitsuse vahel.

Üld- ja teemaplaneeringud kooskõlastada naaberomavalitsustega ja kõigi planeeringuala omavalitsustega.

Detailplaneeringute puhul seisneb koostöö (naaber)omavalitsuste teavitamises enne detailplaneeringu algatamist ning teavitustest kogu planeeringu menetlemise vältel. Detailplaneeringute koostamisel tuleb koostööd teha järgmistel juhtudel:

Teemaplaneeringuala naaberomavalitsustega:

- naaberomavalitsustesse suunduvate teede ja tänavate liikluskoormust tõstvad planeeringud;
- naaberomavalitsuste teede ja tänavatega liituvad planeeringud;
- liitumisel naaberomavalitsuse territooriumil paiknevate tehnovõrkudega.

Kõigi teemaplaneeringuala omavalitsustega:

- väljaspool eelisarendatavaid alasid koostatavad üle 2 elamukrundi ehitusõigusega planeeringud;

- väljaspool eelisarendatavaid alasid koostatavad korruselamute ehitusõigusega detailplaneeringud;
- väljaspool eelisarendatavaid alasid koostatavad äri- ja tootmishoonete ehitusõigusega planeeringud;
- haridus-, sotsiaal-, spordiobjektide, puhkealade jm avalike objektide planeeringud;
- üle 2000 m² ehitusaluse pindalaga kaubanduskeskuste planeeringud;
- olulise ruumilise mõjuga objektide planeeringud.

Eelpool nimetatud ettepanekud kehtivad kõigi planeeringuala omavalitsuste haldusterritooriumitel, olenemata detailplaneeringuala kaugusest teistest omavalitsustest. Planeeringute alase koostöö tingimused tuleb täpsustada planeeringuala omavalitsuste ja Maavalitsuse vahelises koostöövormis. Maavalitsuse ülesanne on teostada järelevalvet kokkulepitud tingimuste täitmise üle.

Maakasutuse planeerimise juhtimine kogukonna poolt

Vastab eesmärgile: MK3

Planeerimisseadus võimaldab delegeerida planeeringu koostamist planeeringust huvitatud isikutele. Kuigi selline võimalus on seaduses erandjuhtude jaoks, on levinud praktika, et suurem osa detailplaneeringutest koostatakse arendajate näpunäidete järgi. See ei ole kooskõlas planeerimisseaduse mõtte ja eesmärgiga arvestada võimalikult paljude isikute ja üldiste huvidega. Sageli teeb üldiste huvidega arvestamise ja tervikliku planeerimise keeruliseks ka planeeritava ala väiksus, kuju ning asukoht.

Lahenduseks on suuremate maa-alade planeerimine terviklikult ja kohaliku omavalitsuse juhtimisel. Planeeringu koostamist võib finantseerida osaliselt või täielikult ka asjast huvitatud isik, kuid läbipaistvuse tagamiseks peab rahastamine toimuma omavalitsuse kaudu.

3.8. Jäätmemajandus

Jäätmemajandus peab lähtuma jäätmeseadusest, pakendiseadusest, saastuse kompleksse vältimise ja kontrollimise seadusest ning Riigi jäätmekavast, mida uuendatakse iga 5 aasta järel. Riigi jäätmekava 2008-2013 põhieesmärk on jäätmehoolduse korrastamine, järgides seejuures säästva tootmise ja tarbimise põhimõtteid. Lisaks on omavalitsustel oma täpsustavad jäätmekavad, mida tuleb järgida.

Käesolevalt kehtivad planeeringu piirkonnas Riigi jäätmekava 2008-2013 kõrval praegu:

- Audru, Tõstamaa, Varbla, Lavassaare ja Koonga valdade ühise jäätmekava 2004-2010;
- Pärnu linna jäätmekava 2009-2013;
- Are, Halinga ja Sauga valdade ühine jäätmekava 2010 – 2015;
- Tori, Tahkuranna, Surju ja Paikuse valla ning Sindi linna osas on ühine jäätmekava 2010-2014.

Lähtuda tuleb jäätmetekke vältimise põhimõttest ja kui see osutub võimatuks, tuleb jäätmeid nii palju kui võimalik taaskasutada (sh võtta korduvkasutusse, ringlusse) ning viia prügilasse minimaalsel hulgal. Sellest põhimõttest lähtuvaid projekte tuleb eelisjärjekorras toetada.

Planeerimisel ja projekteerimisel tuleb alati käsitleda ka jäätmete teket ja käitlust ning ohtlike jäätmete käitlemisest põhjustatud võimalikke mõjusid ja riske. Tuleb arvestada ohtlike jäätmete käitlemisega kaasnevat mõju ümbritsevale loodus- ja sotsiaalkeskkonnale.

Pärnu maakonna tavajäätmed ladustatakse vastavalt jäätmekavale kõikidele nõuetele vastavasse tavajäätmete AS Paikre jäätmekäitluskeskuses. Ülejäänud Pärnu maakonna vanemad prügilad on suletud ja korrastatakse vastavalt jäätmekavale. Vastavalt jäätmekavadele on Pärnu maakond

jagatud jäätmeveo piirkondadeks (Pärnu linn on jagatud 5 piirkonnaks), mida haldab vastav jäätmeveo korraldaja.

Jäätmete kogumine tuleb korraldada puhkealadel ja lähipuhkealadel, avalike teede ja matkaradade ääres.

3.9. Piirangud

Planeeringualal peab igasuguse tegevuse puhul arvestama seadusandluses ning kehtivates või kehtestatavates üld- ja detailplaneeringutes kindlaks määratud piirangutega. Lisaks tuleb arvestada ülejutusohuga ja maalihkeohtlikele aladel tekkivate piirangutega.

Teemaplaneering ei too eraldi välja ega kajasta joonistel seadusandlusest tulenevaid piiranguid, kuivõrd need on kajastatud juba omavalitsuste üldplaneeringutes. Teemaplaneeringu põhijoonistele on märgitud ülejutusohuga alad ning maalihkeohtlikud jõelõigud.

4. SÄÄSTVA JA TASAKAALUSTATUD RUUMILISE ARENGU TINGIMUSED

TÄIENDATAKSE JA KORRIGEERITAKSE PÄRAST KESKKONNAAMETI MÄRKUSTE SISSEVIIMIST KSH-S.

Vastavalt planeerimisseadusele (§ 8 lg 3 punkt 2) on üldplaneeringu üheks ülesandeks kavandatava ruumilise arenguga kaasneda võivate majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste mõjude ning looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamine ning selle alusel säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste seadmine.

Keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimisel on prognoositud TP elluviimisega kaasnevaid mõjusid ning tulenevalt hindamistulemustest pakutud välja leevendavad meetmed negatiivse mõju vältimiseks või vähendamiseks.

1. Jalg- ja jalgrattateede rajamisel tuleb lähtuda ümbritsevast keskkonnast ning teede katend tuleb valida vastavalt kasutusotstarbele eraldi projektiga eriti teede puhul, mis kulgevad loodusmaastikus kaitsealadel. Järgnevalt on antud soovitusel jalg- ja jalgrattateede katendi valikuks aladel teede puhul, mis kulgevad loodusmaastikus kaitsealadel:
 - o **Pärnu lahe linnuala** (EE0040346) – (Audru poldri lõunaservas) – pinnastee, või vajadusel kruusa/killustiku kattega tee.
 - o **Nätsi-Võlla looduskaitsealal** (EE0040336, loodusala, linnuala) – praegu kergliiklusteid ette ei nähta, liigikaitsealadel kaalutlustel ei ole soovitatav rajada ka tulevikus, kui siiski siis hästikaalutatud alale laudteed või hakkpuidust matkarajad.
 - o **Lindi hoiala** (EE0040326, loodusala) – praegu kergliiklusteid ette ei nähta, pole ka liigikaitsealadel eesmärkidel soovitatav tulevikus rajada (kui tulevikus tekib vajadus, siis hästikaalutatud alale ning vaid laudteed või hakkpuidust matkarajad.
 - o **Audru poldri hoiala** (EE0040346) – alale pole teed kavandatud. Kui kavandada siis pinnasteena või kruusa/killustiku kattega, või ka asfalteeritud.
 - o **Lavassare hoiala** (EE0040324, loodusala; EE0040325, linnuala) – praegu kergliiklusteid ette ei nähta, liigikaitsealadel kaalutlustel ei ole soovitatav rajada ka tulevikus, kui siiski siis hästikaalutatud alale laudteed või hakkpuidust matkarajad.
 - o **Valgeranna loodusala** (EE0040367) – kruusa/killustiku kattega tee või laudtee.
 - o **Nedrema looduskaitseala** (EE0040334, loodusala) – ei ole käesoleva planeeringuga kavandatud, kui kavandada siis hakkpuidust matkarajana või laudteena alale, kus see ei lähe vastuollu liigikaitse eesmärkidega.
 - o **Lütemaa looduskaitseala** (EE0040350, EE0040351) – Pärnu-Ikla mnt äärde asfalteeritud, mujale looduslikele metsaaladele pinnasteena, tallamisõrnale pinnasele kruusakattega/hakkepuiduga.
 - o **Uulu-Võiste hoiala** (EE0040364) – Pärnu-Ikla mnt äärde asfalteeritud, mujale looduslikele metsaaladele pinnasteena, tallamisõrnale pinnasele kruusakattega/hakkepuiduga.
 - o **Pärnu maastikukaitseala** (Pärnu metsamaastik EE0040347) – raudtee äärde asfalteeritud, mujale kruusa/killustiku katte või hakkepuiduga.
 - o **Rannaniidu loodusala** – algselt kavandatud tee on juhitud kaitsealast mööda ja võib olla asfalteeritud. Kui edaspidi teed kavandada, siis vaid hästikaalutatud alale, kus ei põhjusta olulisi häiringuid linnustikule ja pigem rajada kitsa kruusa või laudteena (matkarajana).
 - o **Rääma raba** alal turbapinnasel kasutada laudteid, kuivema pinnasega servaaladel ka hakkpuidust radasid.

2. Rohevõrgustiku aladele ning muudele loodusmaastikuga aladele puhkealade kavandamisel tuleb arvestada nende inimtaluvusega. Tallamisõrna taimkattega aladel (luite- ja rannametsad, rabad) tuleb kasutada laudteid ja hakkpuidust radasid. Luitemaa looduskaitsealal ja Uulu-Võiste hoiualal tuleks liivase ja tallamisõrna pinnasega aladel (luitemetsad) kasutada hakkpuidust radasid, Rääma raba puhkealal ning teistel soosaladel kasutada laudteid, kuivema ja tugevama turbapinnasega servaaladel ka hakkpuidust radasid. Ka madalamatel ja niiskematel (sagedasti üleujutatavatel) rannaaladel võiks matkaradade rajamisel kasutada laudteid. Jalg- ja jalgrattateede ning matkaradade planeerimisel tuleb arvestada piirkonna loodusväärtustega.
3. Sihtkaitsevööndites, mis on mõeldud ökosüsteemide looduslikuks arenguks ning kus inimtegevus on enam piiratud, tuleb puhkealade ja kergliiklusteede kavandamist enamasti vältida. Puhkealade määratlemisel ning kasutuse planeerimisel ja korraldamisel tuleb lähtuda vastavate kaitsealade kaitse-eeskirjadest, samuti Natura võrgustikku kuuluvatele aladele kehtivaist erisustest ja piirangutest. Puhkealadel, mis osaliselt kattuvad kaitsealadega (Uulu-Võiste hoiuala, Luitemaa looduskaitseala, Pärnu loodusala, Pärnu Rannaniidu looduskaitseala, Valgeranna loodusala, Pärnu lahe linnuala) tuleb seal ettenähtud tegevusi ja rajatisi kaitseala tsoneeringu ja kaitseväärtustega seoses täpsustada, lähtuda kaitse-eeskirjast ning kooskõlastada puhkealal planeeritavad tegevused kaitseala valitsejaga.
4. Pottsepa krossiraja (karjääri) edasist kasutust ning massiürituste korraldamist tuleb planeerida koostöös kaitseala (Lindi loodusala) valitsejaga.
5. Barjääriefekti leevendamiseks tuleks kaaluda loomade läbipääsude rajamise vajadust Sauga-Are lõigul, samuti Raeküla-Uulu metsaalade piirkonnas ning Rannametsa-Tolkuse loodusmassiivi alal. Loomade läbipääsude täpsemad asukohad ja tehnilised lahendused eeldavad vastavaid põhjalikumaid eeluringuid. Esialgsed võimalikud asukohad on näidatud ka teemaplaneeringu koondkaardil konfliktkohtadena (ristumine kohekoridoriga). Spetsiaalseid kasutustingimusi konfliktide vähendamiseks või pehmendamiseks saab määrata iga konkreetse konfliktikoha jaoks tehtud uuringute ja hinnangute alusel. Seega on konfliktide lahendamine järgnevate planeeringute ning konkreetsete projektide ülesandeks. Uute projektide vms täpsemate arenguplaanide tegemisel tuleb arvestada konfliktikohtadega ja kavandada konkreetsesse kohta sobilikud kaitseabinõud loomade liikumisvõimaluste säilimiseks (tee alused tunnelid loomadele jms meetmed, mida saab rakendada rohevõrgustiku ja tee lõikumise kohas). Samas tuleb sellistes kohtades tagada ka piisav nähtavust teekaitsevööndis. Paigad, kus maantee ületab vooluveekogusid, on sobilikud väikeloomade läbipääsude rajamiseks.
6. Juhul kui äri- ja tootmismaadel kavandatakse tegevust KeHJS § 6 lg 1 tähenduses tuleb algtada KMH/ KSH. Juhul kui äri- ja tootmismaadele kavandatavad tegevused ei ole KeHJS § 6 lg 1 nimekirjas, peab tegevusloa andja lähtuma § 6 lg 2 tegevusvaldkondadest § 6 lg 3 kriteeriumidest, VV määruse nr 224 "Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb kaaluda KMH algatamise vajalikkust, täpsustatud loetelu" tegevustest ja künnisvõimsustest ja koostama kaalutletud eelhinnangu.
7. Häiriva mõjuga äri- ja tootmistevõrgustiku kavandamisel elamualade lähistele tuleb arvestada, et tegevuse mõju (müra, vibratsioon, õhusaaste, liiklusvood) ei häiriks kõrvalasuvalid elamualasid ning vajadusel võtta kasutusele meetmed mõjude vähendamiseks (puhvertsoon, müratõkkeseinad, liikluslahendus vmt).

5. TEEMAPLANEERINGU RAKENDAMINE

Käesolev teemaplaneering täpsustab ja täiendab Pärnu linna, Sindi linna, Audru valla, Sauga valla, Paikuse valla ja Tahkuranna valla üldplaneeringuid omavalitsuste piire ületavate võrgustike osas. Teemaplaneering on algatatud eraldi igas omavalitsuses ajavahemikul 27. augustist – 25. septembrini 2009. a, kuid on käsitletav ühe planeeringuna.

Teemaplaneeringus toodud täiendusi ja täpsustusi rakendatakse kooskõlas üldplaneeringus määratud põhimõtete ja maakasutuse juhtotstarvetega.

Varem kehtestatud detailplaneeringute alusel jätkatakse projekteerimist ja ehituslubade väljastamist. Üleujutus- ja maalihkeohuga aladel tuleb projekteerimistingimuste ja ehituslubade väljastamisel teavitada taotlejat ohtudest ning teemaplaneeringuga seatud tingimustest. Detailplaneeringud, mille menetlemine on pooleli ja mis käesoleva teemaplaneeringu kehtestamise ajaks on vastava omavalitsuse poolt vastu võtmata ja avalikule väljapanekule suunamata, tuleb viia vastavusse teemaplaneeringus seatud tingimustega.

Detailplaneeringute algatamisel, kehtestamisel ja kehtetuks tunnistamisel tuleb arvesse võtta ja kaaluda ala vastavust teemaplaneeringuga seatud eelisarendatavate alade üldpõhimõtetele ja tingimustele (p.3.2.1).

Teemaplaneeringuga planeeritud uued teed (Audru vallas rebasefarmi maa-alal) ning jalg- ja jalgrattateed tuleb rajada avalikult kasutatavate kohalike teedena teeseaduses §4 sätestatud korras, milleks koostada detailplaneeringud või projektid. Erateedena võib planeerida ainult üksiku elamu juurdepääsu.

Teemaplaneering teeb ettepaneku täpsustada maakonna teemaplaneeringu "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" maakonna rohelist võrgustikku Pärnu linnas (p.3.5.2).

Käesoleva planeeringuga ei muudeta Pärnu maakonnaplaneeringut täpsustavas teemaplaneeringus „Põhimaantee nr 4 (E67) Tallinn – Pärnu – Ikla (Via Baltica) trassi asukoha täpsustamine km 92,0 – 170,0“ toodud lahendusi.

Käesoleva teemaplaneeringu elluviimise majanduslikud võimalused sõltuvad omavalitsustes erinevatele valdkondadele kinnitatud arengukavadest ja eelarvelistest võimalustest. Vajadusel teha koostööd riigi ja erasektoriga (eraisikud, huvigrupid, jne).

5.1. Planeeringute koostamise vajadus

Teemaplaneering koos kehtestatud üldplaneeringutega on aluseks:

- detailplaneeringute koostamisel detailplaneeringu koostamise kohustusega aladel või juhtudel;
- maakorraldusele ja projekteerimistingimuste väljaandmisel;
- erinevate valdkondade arengukavade väljatöötamisel;
- planeeringus käsitlemist leidnud valdkondade arendamisel planeeringualal.

Teemaplaneering teeb ettepaneku algatada uue raudteekoridori asukoha valikuks maakonnaplaneeringu teemaplaneering. Teede, sealhulgas silla koridoride detailsemate lahenduste ning asukohtade määramiseks tuleb koostada kehtivale seadusandlusele vastavalt detailplaneering või eelprojekt (teeseaduse §19) vastavalt arengukavadele. Vajadusel (miljööväärtuslikel aladel, arhitektuurse väärtusega hoone läheduses, keeruline liiklussõlm, jne) tuleb koostada arhitektuurne või insener-tehniline ideekonkurss ning teostatavusanalüüs.

Teemaplaneeringu eesmärkide saavutamiseks on vajalik lisaks üldplaneeringute täiendamisele ja täpsustamisele koostada ka järgnevad detailplaneeringud (sh üldplaneeringut muutvad):

Pärnu linn

- uue asukoha leidmiseks Männipargi lasteaiale Rääma pargi kvartalis (p.3.3.1);
- lasteaia ehitamiseks Raja tn 7 maa-alal (p.3.3.1);
- lasteaiale asukoha leidmiseks Rohu, Niidu, Oja tn ja Pikanõmme tee vahelises kvartalis (p.3.3.1);
- jalgpalli sisehallile asukoha leidmiseks A.H. Tammsaare tänava, olemasoleva tennisehalli lähialas (p.3.3.2);
- regiooni tähtsusega ujula asukoha leidmiseks (p.3.3.2);
- vajadusel koostada detailplaneering Tammiste Hooldekodu laiendamiseks (p.3.3.3);
- omavalitsuste ühise sotsiaalelupindadega hoonele asukoha leidmiseks (p.3.3.3);
- perspektiivsete raudteejaamade asukohtade täpsustamiseks (p.3.4.5);

Audru vald

- lasteaiale asukoha leidmiseks Valgeranna tee ja Elu tee läheduses (p.3.3.1);
- vajadusel koostada detailplaneering Papsaare lasteaia laiendamiseks (p.3.3.1);
- Rebasefarmi maa-ala detailplaneering (sh planeerida avalikult kasutatav tee) (p.3.4.2);
- hooldekodu ehitamiseks Lindi kooli territooriumil (vajadusel kruntimine) (p.3.3.3);

Sauga vald

- endise Taali kooli hoone ümberehitamiseks hooldekoduks ja päevakeskuseks (p.3.3.3);
- ranna-ala arendamiseks Tammiste külas Pärnu jõe ääres Uuemetsa teel (p.3.5.3,

- Tabel 4).

Paikuse vald

- lasteaia ehitamiseks Keraamika tn 8 maa-alal (p.3.3.1);
- vajadusel koostada detailplaneering Seljametsa Lasteaed-Algkooli laiendamiseks (p.3.3.1);
- rehabilitatsioonikeskuse ehitamiseks Põlendmaa külas (p.3.3.3);
- uuele hooldekodule asukoha leidmiseks (p.3.3.3);
- puhkeala arendamiseks Silla külas (p.3.5.1);

Tahkuranna vald

- lasteaiale asukoha leidmiseks Reiu külas Silla tee lähialas (p.3.3.1);
- vajadusel koostada detailplaneering Uulu lasteaia laiendamiseks (p.3.3.1);
- puhkeala vajaduse tagamiseks Laadi külas (p.3.5.1).

5.2. Koostöövõimalused

Teemaplaneeringu elluviimise eelduseks on kõigi planeeringuala omavalitsuse huvi ja koostöövalmidus teemaplaneeringuga kokkulepitus.

Teemaplaneeringu aktuaalsuse säilitamiseks tuleb kehtivad planeeringud perioodiliselt üle vaadata ühiselt kõigi planeeringuala omavalitsustega ning vastavalt planeeringukohase arengu tulemustele.

Teemaplaneeringu ettepanekud koostöövõimalusteks:

- detailplaneeringute kooskõlastamise alane koostöö, milleks sõlmida vastav koostöölepe omavalitsuste ja maavalitsuse vahel. Vajadusel täpsustada teemaplaneeringuga seatud kooskõlastamise tingimusi;
- planeeringute tulu-kulu analüüsi metoodika väljatöötamine ja rakendamine;
- omavalitsuse piire ületavate jalg- ja jalgrattateede kavandamine ja väljaehitamine;
- ühtse vee- ja kanalisatsioonisüsteemi koostöövormi väljatöötamine;
- ühiste haridus- ja sotsiaalhoolekande asutuste planeerimine;
- ühistranspordi korraldamine (nt ühistranspordikeskuse käivitamine);
- tootmisalasid ühendava sihtasutuse loomine;
- ühtse GIS andmebaasi loomine koodamaks info planeeringuala tehnovõrkude, maakasutuse jms kohta.

6. KASUTATUD KIRJANDUS

1. Positium LBS OÜ, 2010, Valglinnastumise uuring.
2. Positium LBS OÜ, 2010, Avalike puhkealade uuring.
3. Positium LBS OÜ, 2010, Transpordiuuring.
4. Detailplaneeringute koostamise korraldus valdades ja linnades, Riigikontrolli aruanne, 2009.
5. Pärnumaa arengustrateegia 2030+.
6. Pärnumaa spordi arengukava tegevuskava aastateks 2011-2013.
7. Pärnu maakonna puhke- ja turismimajanduse arengustrateegia aastateks 2009-2013.
8. Pärnu linna turismiarengukava 2008- 2017.
9. Pärnu linna transpordi arengukava 2008- 2015.
10. Ympäristöministerio, 2005, "Ecologinen verkosto ja kaupunkien maankäytön suunnittelu" Suomen ympäristö 780.
11. Advisio OÜ, 2009, Jalgrattateede võrgustiku "Pärnumaa VELO" väljaarendamise kava.
12. TÜ Pärnu Kolledž, 2010, Suur-Pärnu turismihtkoha väljaarendamise kava.
13. Eesti Geoloogiakeskus, 2003, Tervisele ohutu joogiveeallika valik Pärnu maakonna Are, Audru, Halinga, Kaisma, Koonga, Lavassaare, Tori ja Tõstamaa valla asulates.
14. Kalm, V., Hang, T., Rosentau A., Talviste P. ja Kohv M., Tartu Ülikooli Geoloogia Instiut, 2002, Maalihked Pärnu maakonnas.
15. Annus, T., Laanoja, P., Vaher, K., 2010, Pärnu maakonna koolivõrgu analüüs ja lähtekohad selle arendamiseks.
16. IPT Projektijuhtimine, 2000, Pärnu ja Sauga jõe kallaste püsivuse uuring, töö nr. 00-05-0001. Geotehnika aruanne.
17. Sepp, K., Jagomägi, J., 2002, Roheline võrgustik
18. Väre, S., Krispi, J., 2005, Ekologinen verkosto ja kaupunkien maankäytön suunnittelu. – Suomen ympäristö 780. Ympäristöministeriö, Helsinki.